

Čestit Božić i Sretna 2012.

Odnosi Crne Gore i Hrvatske na zavidnom nivou

STR. 14

Obnova mandolinskog orkestra

STR. 7

Priznanje Dariju Musiću

STR. 10

Poštovani čitatelji

Pred vama je posljednji broj Glasnika u ovoj godini. U ovom broju uveli smo novu rubriku „O sportašima“, a u najavi je i rubrika „Bokelji u Hrvatskoj“.

Godina na izmaku bila je bogata događajima, što je vidljivo iz Kronike Društva u svakom broju.

Naš jubilej proslavili smo na način dostojan veličini, organizacijskoj razini, aktivnostima i značaju. Deset godina gradnje mostova povjerenja, suradnje i prijateljstva između naših dviju država naš je veliki doprinos dobrim odnosima između Crne Gore i Hrvatske.

S druge strane, u ovoj godini došlo je do promjene u rukovodstvu Društva. Na rukovodeće funkcije došli su mladi ljudi, poduzetni i željni dokazivanja. Oni koji su otišli mogu biti spokojni i zadovoljni što će se nastaviti njihovim uhodanim stazama.

Ova godina ostat će još po nečemu zapamćena. Usvojen je Izborni zakon u Crnoj Gori, koji daje šansu našoj maloj zajednici da osigura jedan mandat u Skupštini Crne Gore. Sporazumom između Premijera i čelnika opozicijskih stranaka stvoreni su preduvjeti za implementaciju ustavnih načela o primjeni jezika manjinskih naroda u obrazovni sustav.

Ulazimo u novu godinu ponosni na postignuto, ali i sa željom da učinimo još više i bolje za dobrobit hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori.

U to ime svima vama želimo čestit i blagoslovljen Božić te puno zdravlja i zadovoljstva u novoj 2012. godini!

Uredništvo

**Na osnovu odluke Upravnog
odbora Društva cijena časopisa je
od 01. siječnja 2,00 eura
Godišnja članarina od 2012. Godine
iznosi 10,00 eura**

“Hrvatski glasnik”, Kotor, je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informisanje RCG pod rednim brojem 04/01-1828 od 31.12.2002. godine. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica. Časopis izlazi dvomjesečno.

Adresa: **Zatvoreni bazen, Škaljari 85330 Kotor**
Telefon: +382 (0) **32 304 232** Faks: +382 (0) **32 304 233**
E-mail: hgd-kotor@t-com.me
Žiro-račun: **510-4741-76**
Osnivač i nakladnik: **Hrvatsko građansko društvo
Crne Gore – Kotor** WEB: www.hrvati.me

Predsjednik: **Mirko Vičević** VD urednica: **Tijana Petrović**
Uređivački odbor: **Marija Mihaliček, Tripo Schubert, Vivijan
Vuksanović, Danijela Vulović, Joško Katelan** Lektorica:
Sandra Čudina Fotografije: **Foto Parteli, arhiva župe sv. Roko
i HGD CG.** Dizajn&priprema: **Radionica LCG**
Tisak: **Biro Konto-Igalo** Naklada: 800 primjeraka

U HRVATSKOJ ODRŽANI PARLAMENTARNI
IZBORI ZA VII SAZIV SABORA

Zoran Milanović mandatar

**“Naša politika bit će politika pravednosti i poštene plaće
za pošten rad”**

Priredila:
Tijana PETROVIĆ
Izvor: **HINA**

U Hrvatskoj su 4. prosinca održani parlamentarni izbori za sedmi saziv Hrvatskog sabora. Prema zvaničnim informacijama koje je objavilo Državno izborno povjerenstvo, Kukuriku koalicija (SDP, HNS, IDS, HSU) osvojila 80 mandata, HDZ sa koalicijskim partnerima HGS-om i DC-om osvojio je 47 mandata, HDSSB ima šest mandata, kao i Hrvatski laburisti-stranka rada, a nezavisna lista dr. Ivan Grubišić dva mandata. Po jedan mandat osvojili su HSS te HSP dr. Ante Starčević sa HČSP-om. Nacionalne manjine pak u Saboru imaju osam mandata. Mađarsku nacionalnu manjinu predstavljat će Robert Jankovics, talijansku Furio Radin, češku i slovačku Valdimir Bilek, austrijsku, bugarsku, njemačku, poljsku, romsku, rumunjsku i rusinsku predstavljat će Željko Balog, a albansku, bošnjačku, crnogorsku, makedonsku i slovensku nacionalnu manjinu predstavljat će Ermina Lekaj Prljaskaj. “Idemo na posao, možemo i pogriješiti, ali ne smijemo stajati, ne smijemo iznevjeriti sve ljude koji su nam danas dali dobru ljudsku vjeru”, poručio je nakon objavljivanja rezultata Zoran Milanović, predsjednik SDP-a i prema izbornim rezultatima novi hrvatski premijer obračunajući se mnoštvu u iz-

bornom stožeru Kukuriku koalicije. Svim biračima koji nisu dali potporu Kukuriku koaliciji poručio je da će svaki dan voditi računa da budu i njihova dobra vlast. Političkim suparnicima poručio je kako je njegova i želja njegovih koalicijskih partnera da i s njima (suparnicima) radi zajedno u Hrvatskom saboru na dobrobit Hrvatske. Nema, rekao je, iluzija da je politika konfliktan posao, ali ne mora biti i posao u kojem se ratuje i vrijeđa, unatoč različitim interesima, svjetonazorima i frustracijama. Kako je kazao, SDP, HNS, IDS i HSU u Kukuriku koaliciju su se okupili da učine nešto dobro za Hrvatsku, a danas su im građani dali povjerenje da to i učine. Ističući kako je Hrvatska pred ulaskom u EU, zahvalio je svim vladama, kao i ovoj koja odlazi, na njihovom doprinosu, jer su svi, rekao je, radili u najboljoj vjeri i svatko najbolje što je znao. “Pozvat ćemo iskreno na suradnju sve političke stranke u Saboru kojima je Hrvatska na srcu i koji imaju ideje”, rekao je on. “Naša politika bit će politika pravednosti i poštene plaće za pošten rad. Mi smo stranke ljevice, liberalne stranke, na srcu su nam moderne progresivne vrednote, ali poštujemo i tradiciju. Učinit ćemo sve da Hrvatska bude dobro i pravedno mjesto za život, da se u Hrvatskoj dobro živi”, zaključio je Milanović.

PRESJDJEDNIK VLADE CRNE GORE
IGOR LUKŠIĆ ZA „HRVATSKI GLASNIK“

Odnosi Crne Gore i Hrvatske na zavidnom nivou

HG: Jedan od trenutno najvažnijih zadataka Vlade je stvaranje uvjeta za početak pregovora s EU-om i otvaranje poglavlja. Koliko nam u tom poslu može pomoći R. Hrvatska?

Iskustvo Republike Hrvatske je od velikog značaja kako u odnosu na strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji tako i u dijelu jačanja i izgradnje institucionalnih i kadrovskih kapaciteta Crne Gore neophodnih za početak i vođenje pregovora.

Već je poznato da će svi naredni pregovori biti drugačiji od prethodnih, ali postoje određene karakteristike koje su zajedničke za sve. Stoga, se u Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija trenutno obavljaju aktivnosti na sagledavanju uporednih iskustava u vezi sa upravljanjem procesom pristupanja Crne Gore EU, institucionalnoj izgradnji i upravljanjem procesom usklađivanja nacionalnih propisa s propisima EU. U tom kontekstu pomoć Republike Hrvatske, koja je skoro završila proces pre-

Fond za manjine kao institucija treba da sa financijske strane odgovori potrebama manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori.

govora, je od velikog značaja.

HG: Nedavno je Skupština CG ratificirala Sporazum između R. Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj. Kako je zamišljen daljnji rad naše države na implementaciji definiranih načela i kada će se utemeljiti međuvladin Mješoviti odbor?

Naši dobri odnosi sa Republikom Hrvatskom su, između ostalog, produkovali i potpisivanje Sporazuma o zaštiti hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Hrvatskoj. Ovaj Sporazum je ratifikovan i u hrvatskom Saboru i u crnogorskoj Skupštini. Sporazum je obuhvatio unapređenje položaja manjina u dvije države u oblastima značajnim

za očuvanje ukupnog nacionalnog identiteta, posebno akcentujući oblasti obrazovanja, kulture, informisanja, upotrebe jezika, ostvarivanja vjerskih prava idr. Kao i drugi sporazumi slične sadržine i ovaj bilateralni sporazum je koncipiran na bazi reciprociteta, ne remeteći unutrašnje ustrojstvo i postojeću zakonsku regulativu. Sporazumom je definisano da će se o sprovođenju ovog akta starati Mješoviti odbor, kojeg bi činili predstavnici obje države, naravno, uz učešće predstavnika manjina iz tih država. Osnovna uloga ovog Mješovitog odbora, koji bi se sastajao najmanje jedanput godišnje, jeste da prati sprovođenje sporazuma i da vladama podnosi preporuke u vezi sa njegovim sprovođenjem. U našim narednim kontaktima sa predstavnicima Republike Hrvat-

Premijer u Kotoru

ske ćemo, svakako, na umu imati i ovo pitanje.

HG: Crna Gora je dobar primjer u regiji kada je riječ o zaštiti manjina i visini izdvajanja sredstava za njihove aktivnosti. Donesena je prijeko potrebna zakonska regulativa. Međutim, čini nam se da su novoutemeljene institucije, kao što su Fond manjina i Centar za razvoj i promociju kulture manjina, izvan kontrole Ministarstva manjina.

Prvo, treba imati u vidu da je Fond za manjine, kao institucija koja treba da sa finansijske strane odgovori potrebama manjinskih nacionalnih zajednica, osnovan aktom Skupštine Crne Gore, te da u tom smislu za svoj rad odgovora osnivaču. Kada je u pitanju Centar za očuvanje i razvoj kulture

manjina, mišljenja sam da je to institucija koja je u svom veoma kratkom vremenu postojanja uspjela da opravda namjere osnivača. Naime, prepoznajući zaštitu kulturne baštine i očuvanje kulturnog identiteta kao najvažnije segmente očuvanja ukupnog nacionalnog identiteta i prezentovanja crnogorske kulturne šarolikosti, osnovana je ova institucija. Ministarstvo je organ koji generalno artikuliše politiku u ovoj oblasti, a na drugim institucijama je da tu politiku slijede, te je asolutno manje važno „ko koga kontroliše“.

HG: Nakon velike prošlogodišnje medijske kampanje u vezi s nezakonitim raspodjelama sredstava Fonda manjina, stupile su na snagu izmjene Zakona o manjinskim pravima i slobodama i donesen

Pravilnik o kriterijima za raspodjelu, po kojemu kvaliteta projekta i njegov značaj za državu trebaju biti osnovni kriteriji za raspodjelu. Na koji način onemogućiti da proporcionalna zastupljenost manjina bude jedan od kriterija za dodjelu sredstava?

Upravo ste u samom pitanju dali i dio odgovora. Praksa, odnosno život, mijenja zakone. Tako se u praksi pokazalo da rješenja iz Zakona o manjinskim pravima i slobodama, po kojima su se sredstva iz Fonda za manjine raspodjeljivala na osnovu proporcionalnog učešća manjine u ukupnom stanovništvu, nijesu dobra, pa se pristupilo izmjeni zakona. U januaru ove godine su ove izmjene stupile na snagu, a osnovna intencija Vlade je bila da se ova namjenska sredstva

troše racionalno, efektivno i u skladu sa pozitivnim propisima. Izmjenama zakona smo, kao osnovne kriterijume raspodjele sredstava, istakli prije svega javni interes u oblasti očuvanja svih nacionalnih posebnosti, kompatibilnost sa našim strateškim dokumentima, transparentnost i mogućnost kontrole utroška sredstava, kredibilitet organizacija koje dobijaju sredstva itd. Vjerujem da su ovo jasne zakonske smjernice za kvalitetan odabir projekata koji će se finansirati iz Fonda za manjine, a u cilju ostvarivanja pomenute misije Fonda.

HG: Već devet godina izlazi jedino glasilo manjinskih naroda u Crnoj Gori „Hrvatski glasnik“, a još nije riješeno njegovo stabilno financiranje. Koja bi po Vašemu mišljenju bila adresa za rješenje ovoga pitanja?

Upravo je institucija koja tre-

ba da pruži finansijsku podršku projektima od značaja za jednu manjinsku nacionalnu zajednicu, Fond za manjine. I ne samo kada je u pitanju „Hrvatski glasnik“ ili neko drugo glasilo manjinskog naroda u Crnoj Gori, već i drugi projekti kojima se na pravi način oslikava crnogorska multietničnost, multikonfesionalnost i interkulturalnost.

HG: Ove godine proslavili smo deset godina uspješnog rada i gradnje mostova povjerenja, suradnje i prijateljstva građana dviju država, zbog čega su Društvu dodijeljena mnoga javna priznanja. Na žalost, još uvijek nemamo vlastiti prostor za rad, već plaćamo iznajmljene prostorije. Kako je po Vašemu mišljenju moguće riješiti ovaj problem?

Troškovi za iznajmljivanje prostora, sastavni su dio projekta, o kojem takođe treba da brine Fond za manjine. Kada

to dozvole mogućnosti, rado ću pomoći.

HG: Na osnovi novog Zakona o nevladinim organizacijama predviđena je centralizacija sredstava za financiranje civilnog sektora, tako da se nevladine organizacije ne mogu s projektima iz područja kulture prijavljivati na natječaje Ministarstva kulture. Kada će se donijeti podzakonski akti kojima bi se definiralo pitanje formiranja komisije, kriteriji za raspodjelu i visina sredstava u proračunu za 2012. godinu?

Zakonom o nevladinim organizacijama, propisano je da se ovaj Zakon primjenjuje od 1-og januara naredne godine. U zakonom predviđenim rokovima, a to je otprilike dva mjeseca po stupanju na snagu, početak primjena i podzakonskih akata.

**Redakcija
Hrvatskog glasnika**

Premijer u Tivtu

*POLAZNICI ŠKOLE MANDOLINE HRVATSKOGA GRAĐANSKOG
DRUŠTVA CRNE GORE U SPLITU*

Obnova mandolinskog orkestra

Mandolina je autohtoni mediteranski instrument koji je u 19. stoljeću bio u sastavu mnogih tamburaških orkestara u Boki kotorskoj

Piše:
Poly GJURGJEVIĆ

Kotor je nekada bio poznat po mandolinskom orkestru, ali ta tradicija s vremenom se ugasila. Mandolina je autohtoni mediteranski instrument koji je potisnula gitara i tambura, instrumenti koji su u naše krajeve došli s Istoka. Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Kotor, u nastojanju da očuva baštinu svoga grada i ponovno uvede mandolinu u tamburaške sastave, prije nekoliko godina odlučilo je okupiti zainteresirane, bez obzira na dob i spol, s ciljem obnavljanja orkestra. Nakon gostovanja splitskoga mandolinskog orkestra Sanctus Domnio u Kotoru, koji je došao u organizaciji Hrvatske matice iseljenika (HMI) - Split, još više se učvrstila ideja o obnavljanju or-

kestra. Uz koncerte organizirana je radionica u koncertnoj dvorani Muzičke škole „Vida Matijan“ kako bi se pokazale mogućnosti mandoline kao instrumenta, što je povećalo interes za osnivanjem orkestra. U to vrijeme u Kotoru nisu imali ni maestra, ni instrumente, ni svirače. Krenulo se korak po korak. Tada je u Splitu na Glazbenoj akademiji studirao Kotoranin Ivo Brajak koji je odlazio na probe Sanctus Domnia i učio iz njihova primjera. HMI Split je iskoristila vrijeme proslave Dana grada, kada je na splitskoj rivi nekoliko dana postavljena pozornica, i dobila od grada dozvolu da organizira koncert za skupljanje sredstava za kupnju mandolina za Hrvatsko građansko društvo (HGD CG). Na koncertu su, uz Sanctus Domnio, nastupili svi oni koji su prijašnjih godina go-

stovali u Kotoru, u organizaciji HGD CG. Tako su nabavljene prve mandoline, a HGD CG se pobrinulo za ostatak. Ivo Brajak u međuvremenu je diplomirao, vratio se u Kotor i počeo voditi školu mandoline. Danas polaznici već mogu odsvirati nekoliko pjesama, što je veliki uspjeh s obzirom na to da je riječ o djeci osnovnoškolske dobi koja još ne znaju čitati note. Usporedno sa školom mandoline radi i skupina starijih koji su svirali na mandolini u sastavu koji je ranije vodio pok. prof. Nikola Gregović.

Krajem listopada splitski orkestar Sanctus Domnio proslavio je 20. obljetnicu rada. To je bio povod da se organizira posjet polaznika škole mandoline gradu Splitu kako bi uvidjeli i na taj način mogućnosti ovog instrumenta. Tom prigodom članovi Sanc-

Poljud

tus Domnia izveli su poseban koncert za njih. Drugog dana domaćin im je Hrvatska matica iseljenika - Split. Branka Bezić Filipović, voditeljica HMI-ja, za male goste organizirala je posjet NK Hajduku jer osim sviranja uzbudljivo je i udariti 'balun' na pravome nogometnom stadionu. Hajduk je za njih priredio darove, a i Hrvatsko građansko društvo poslalo je svoje knjige za splitske institucije i muzeje. Ovim lijepim izletom mladi svirači vidjeli su da se trud i rad isplati. Zahvalni smo gospođi Bezić i prof. Kečkemetu koji su zaslužni za realiziranje ovoga posjeta Splitu.

Sada predstoje pripreme za javni nastup pred građanima Kotora, kao i u drugim gradovima Crne Gore u kojima postoje podružnice HGD CG, a koji će se održati tijekom božićnih blagdana.

**PROSLAVLJENA 20. OBLJETNICA KONVOJA LIBERTAS I
UTEMELJENJA HRVATSKE RATNE MORNARICE DUBROVNIK**

Priznanje Dariju Musiću

Piše:

Miše GALJUF, Dubrovnik

**Priznanje ne dolazi od drugih, ono
izvire iz vlastite savjesti**

Na poziv gradonačelnika grada Dubrovnika dr. Andre Vlahušića i predsjednika Udruge dragovoljaca Hrvatske ratne mornarice (UD-HRM) Želimira Čizmića, Dario Musić član HGD CG bio je nazočan na svečanosti obilježavanja 20. obljetnice probija-

nja blokade Grada zaslugom „Konvoja Libertas“ i 20. obljetnice utemeljenja Mješovitog odreda Mornaričko-desantnoga pješastva (MoMdp) Hrvatske ratne mornarice Dubrovnik. Na prijedlog prvo-

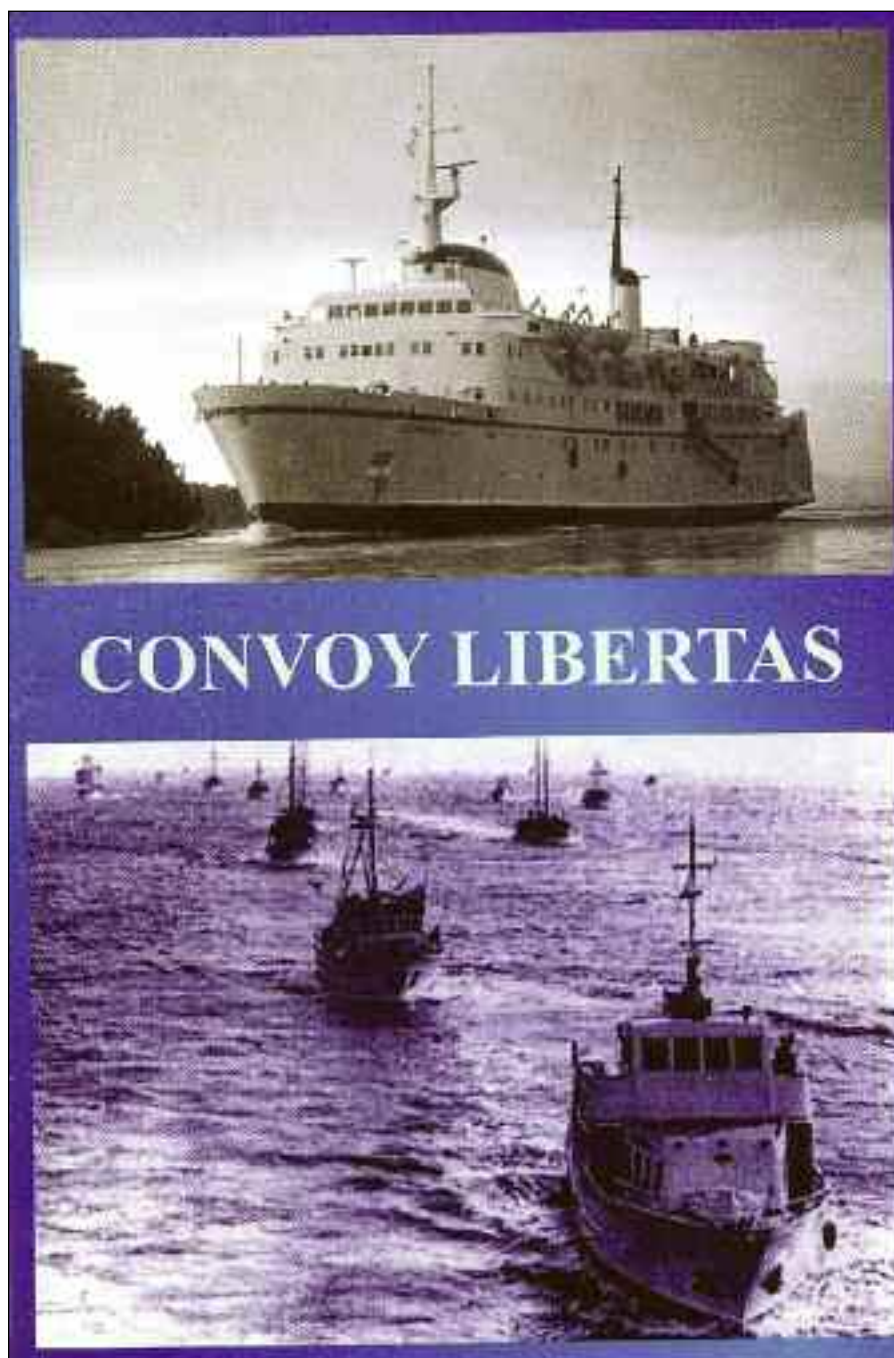
ga zapovjednika HRM-a Dubrovnik i predsjednika UD-HRM-a za RH i podružnice Dubrovnik Želimira Čizmića te jednog od utemeljitelja HRM-a i visokoga časnika iz toga vremena Željka Filičića,

Izaslanstvo UDHRM-a, predvođeno predsjednikom Čizmićem, polaže vijenac pred Spomen-križem u čast poginulim braniteljima Dubrovnika na gradskome groblju Boninovo.

Dario Musić doživio je, kako je istaknuto, rijetku i visoku počast. U prostorijama kluba UDHRM-a Dubrovnik, a u nazočnosti uzvanika iz prijateljskih veteranskih udruga iz Slovenije, Italije i Austrije, te visokih časnika koji su pridonijeli stvaranju Glavnoga stožera Oružanih snaga RH i organizaciji obrane u Domovinskom ratu **Ljubomira Bolanče i Tomislava Mičića**, g. Musiću dodijeljeno je počasno članstvo UDHRM-a. Posebno nam je drago da su i ovaj put uz dragovoljce bili bivša županica Mira Buconić i njezin zamjenik Miše Galjuf, dokazujući koliko i dalje prate sve što je vezano uz Hrvate Crne Gore i koliko im je i dalje stalo do njih.

Uz člansku iskaznicu g. Musić dobio je Spomen-medalju i Spomen-povelju sa zlatnim pletrom, što je dodijeljeno još samo prekaljenim i zaslužnim braniteljima te pojedincima koji su posebno pridonijeli obrani hrvatskog juga. Istu čast i priznanje zaslužili su još i kapetan duge plovidbe **Josip Vicelja** iz Rijeke (podrijetlom iz Orašca u Dubrovačkom primorju), **Andrija Habulin**, legenda hrvatskog i svjetskog džuda i karatea, iznimno zaslužan u pripremi obrane Grada, posebno u osposobljavanju dragovoljaca u postrojbama za posebne namjene, te posmrtno profesor **Darko Deković**, zapovjednik prve postrojbe za posebne namjene u Rijeci, čelnik i obnovitelj tamošnje Matice hrvatske, znanstvenik, svjetski autoritet za pitanja glagoljice, a nadasve vrijedan i zaslužan domoljub. Njemu je, uz Spomen-medalju i Spomen-povelju sa zlatnim pletrom, dodijeljena Povelja PAX umjesto članske iskaznice. O kakvoj je rijetkoj i posebnoj časti riječ najbolje govori činjenica da je do ove dodjele iskaznicu počasnoga člana dobio samo

bivši predsjednik Republike Hrvatske **Stipe Mesić**, i to istodobno s Poveljom počasnoga građanina grada Dubrovnika (na prijedlog UDHRM-a). Također treba napomenuti da su priznanja i počasti dodijeljeni uz znanje, pristanak i potporu zapovjednika HRM-a, admirala Ante Urlića i Ureda predsjednika RH. Uz počasti, imenovanima su dodijeljene i vanjske oznake koje mogu nositi u svim

prigodnim situacijama: mornarička kapa, vjetrovka i majica s oznakama UDHRM-a.

Da je riječ o posebnome priznanju, koje dodjeljuju oni koji su stvarali hrvatsku državu te zajedno s drugim dragovoljcima obranili Grad od neprijateljskih napada, bilo je vidljivo na svakome koraku. Poštovanje su iskazivali i visoki uzvanici, i građani na Stradunu, i posada raketne topovnjače Dubrovnik (koja je

doplovila u čast spomenutih obljetnica), ali i visoki časnici iz Zapovjedništva HRM-a na čelu s admiralom Urličem. Također se mogla vidjeti prisnost te prijateljstvo i međusobno poštovanje koje vlada između admirala i njegovih mornara i marinaca, djelatnih i dragovoljaca koji su stvarali HRM u ratnim vremenima. Potvrda o visokoj časti stigla je i od g. Mesića, koji rado ističe da je ponosan na to članstvo.

Jednako poštovanje iskazali su prigodom protokolarnih susreta dubrovački gradonačelnik Andro Vlahušić i župan Nikola Dobroslavić. Ti susreti pretvorili su se u druženje, ugodan razgovor i razmjenu mišljenja uz uzajamno poštovanje. To i ne iznenađuje jer su i gradonačelnik i župan bili aktivni u obrani dubrovačkoga kraja i u stvaranju države pa su se svi zajedno osjećali, kako je istaknuto, među svojim. Toj atmosferi nisu mogli odoljeti ni gosti iz prijateljskih udruga iz Slovenije i Austrije. Bio je to najbolji način da se Gradu i svijetu, građanima i političarima pokaže kako djeluju veterani u interesu mira.

Svečana akademija, središnji dio proslave 20. obljetnice proboja „Konvoja Libertas“ i utemeljenja HRM-a Dubrovnik, održana je u petak, 28. listopada, u Kazalištu Marina Držića. Uz domaćina, gradonačelnika Vlahušića, nazočili su i njegovi prethodnici iz ratnih dana, Petar Poljanić i Nikola Obuljen, te niz uglednika predvođenih bivšim predsjednikom RH Stipom Mesićem, predvodnikom „Konvoja Libertas“. Bili su tu i ugledni mirotnorac dr. Slobodan Lang, dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, predsjednik Udruge roditelja poginulih branitelja Niko Vuković i ondašnji ministar pravosuđa u Vladi RH Bosiljko Mišetić, i

U društvu prijatelja (s desna na lijevo), Želimir Čizmić, Miše Galjuf, Andrija Habulin, Josip Vicelja, pukovnik Austrijske mornarice Reinhard Stradner sa suprugom Eve, Mira Musić, Stipe Mesić, Elvira Poček, zapovjednik HRM admiral Ante Urlič, Mira Buconić, Željko Filičić i Dario Musić

sam sudionik „Konvoja“. Svi su se prisjetili tih ratnih dana i nadahnutim riječima obratili se općinstvu, nakon čega su gradonačelnik Andro Vlahušić i predsjednik UDHRM-a Želimir Čizmić dodijelili prigodne zahvalnice i priznanja. Zatim je premijerno prikazan dokumentarac „Konvoj Libertas“ autora Aleksandra Črčeka i Marina Marušića, filmski podsjetnik na povijesne događaje prije dvadeset godina.

Trebalo je zabilježiti sjećanja na taj povijesni događaj koji se nikad ne smije zaboraviti. Dana 31. listopada 1991. godine 29 brodica, redom ribariće, kočice, leuti, pješčari i turističke brodice, predvođeni M/B „Slavija“ riječke Jadrolinije, stiglo je nakon dramatičnoga putovanja u Dubrovnik, dopremivši lijekove, hranu i vodu u opkoljeni Grad, dotad već mjesec dana barbarski razaran. Uz mnogobrojne uglednike iz akademske zajednice, estrade i javnoga života, među sudionicima bili su i hr-

vatski član tadašnjega Predsjedništva SFRJ i formalni vrhovni „komandant“ JNA Stipe Mesić, predsjednik Vlade RH Franjo Gregorić i ministar pravosuđa Bosiljko Mišetić.

Svejedno, najveći junaci „Konvoja Libertas“ bili su tzv. obični, mali ljudi: ribari, težači, pješčari, studenti, službenici, radnici, svi oni koji su bez oklijevanja sudjelovali u toj epopeji humanosti, noseći sa sobom sve što su imali: hranu, lijekove, plin, ali prije svega goli život i veliko srce. Moramo spomenuti najistaknutije među njima: Juru Nazora, Antu Rakuljića pa Ercegovića, ali i ostale iz Krila Jasenica, s Korčule, iz Šibenika, Splita, Kvarnera i Rijeke. Stigli su i ovaj put da podijele ponos s braniteljima i da prime zasluženo HVALA od građana Dubrovnika.

Na čast proeuropskoj i proturatnoj Crnoj Gori, tada predvođenoj liberalima Slavka Perovića i pojedincima poput Nikole Bukilice te njima

sličnima, trebala bi služiti i činjenica da je zapovjednik broda „Slavija“ bio **kap. Damir Jovičević**, Crnogorac iz Rijeke, koji je u ime svih sudionika „Konvoja Libertas“ primio Zahvalnicu grada Dubrovnika na kojoj piše: **SRCE JE ZNALO KAMO TREBA PLOVITI. VI STE GA SLIJEDILI I SVOJIM DJELOM DOKAZALI - NAVIGARE NECESSE EST, VIVERE NON. VAŠA PLOVIDBA I HRABROST UGRAĐENI SU U PONOSNO TRAJANJE OVOGA GRADA.** Također, toj proturatnoj Crnoj Gori može služiti na čast istaknuti sudionik toga događaja, svjetski poznati sineast, Zagrepčanin, Veljko Bulajić, koji je bio i savjetnik pri snimanju filma o „Konvoju“.

Dokumentarni film o „Konvoju Libertas“ nazočni su odlično prihvatili, a među njima su bili i branitelji Grada te mnogi ugledni sudionici ovog konvoja, kao što su publicist Bruno Profaca, novinar Ja-

dran Marinković, zatim Tereza Kesovija i drugi. Film je odličan primjer kako se tako teški događaji mogu prikazati bez patetike i politikantstva, a da istodobno imaju i humanističku i političku poruku. Preporučujemo film i želja nam je da se što prije prikaže i crnogorskoj javnosti, što bi znatno pridonijelo i pomoglo ne samo u daljnjem izgrađivanju dobrosusjedskih odnosa (uspostavljenih i razvijenih i zaslugom HGDCG-a), nego i u obnavljanju sjećanja na časne pripadnike crnogorskoga naroda.

Prije svečane akademije, prije susreta pred Gradskom kavanom i teatrom, pred Gradskom vijećnicom, s mnogim uglednim i zaslužnim građanima Dubrovnika, iz Hrvatske i inozemstva, prije toga spoja elegancije, uzvišenosti i društvene promocije, toga jedinstvenog sklada, valjda mogućega samo u Gradu, dogodilo se još nekoliko događaja koje čovjek s osjećajem za dostojanstvo ne bi želio propustiti.

Nakon što je cijelu noć padala kiša, jutro je osvanulo okupano suncem i Grad svjetla učinilo još svjetlijim, ljepšim, širokogrudnijim. Predstavnici Grada, ove županije, braniteljskih i obiteljskih udruga iz Domovinskoga rata, gosti iz Hrvatske i inozemstva, predstavnici policije, vojske i mornarice, predvođeni slavljenicima (UDHRM) na čelu sa Želimirom Čizmićem, zajedno s počasnim članovima, položili su vijence pokraj Spomen-križa poginulim braniteljima na gradskome groblju Boninovo, a zatim i pokraj ratne brodice Odreda naoružanih brodova (ONB) „Sveti Vlaho“ u Gružu.

Nakon toga uslijedio je vrhunac proslave - veličanstveni mimohod Stradunom pripadnika ratne postrojbe HRM-a Dubrovnik i

Svečanosti i pratećim događajima u Dubrovniku nazočila je i gospođa Elvira Poček rođ. Krnić. Ona je bila pozvana kao posebni gost UDHRM-a i Grada Dubrovnika, koji su joj željeli na taj način iskazati zahvalnost na objektivnosti, poštenju, profesionalnosti i nadasve hrabrosti koje je iskazala u novinarskim napisima u Monitoru i Liberalu, a Dubrovčanima su značili u širenju istine.

Posebno je dojmljivo bilo njezino izvješće iz opkoljenoga i - nakon 6. prosinca 1991. - znatno oštećenog i spaljenog Dubrovnika. To je bila jedna od rijetkih reportaža koja je pogađala u bit ranjenoga Grada, ali i Grada punog dostojanstva. I njoj su uručeni Spomen-medalja i Spomen-povelja sa zlatnim pleterom.

Kad se još jednom poredaju i ovjekovječe činjenice, naša hrvatska zajednica u Crnoj Gori može biti ponosna na takve pripadnike kao što su Dario Musić i Elvira Poček. U prilog tome govori i činjenica da je zakazan službeni prijam izaslanstva UDHRM-a u čast počasnih članova u Admiralitetu, gdje će im admiral Ante Urlić predstaviti HRM, a nakon toga slijedi i susret s predsjednikom RH Ivom Josipovićem u Zagrebu.

Uredništvo

sudionika „Konvoja Libertas“, njih više od 400, uz postrojanje pred zapovjednikom HRM-a, admiralom Antom Urlićem, ispred Kneževa dvora. U tom stroju - koji su predvodili utemeljitelji i nekadašnji zapovjednici, Želimir Čizmić i Željko Filičić - odmah iza njih koraćali su dostojanstveno i ponosno, nošeni pljeskom i odobravanjem mnogo-

brojnih Dubrovčana i gostiju, i počasni članovi, među njima i Dario Musić, suutemeljitelj, prvi tajnik, jedan od prvih urednika Hrvatskoga glasnika i zaslužni izdavač mnogobrojnih naslova u nakladi HGDCG-a.

Predvođeni limenom glazbom HRM-a stigli su ispred Dvora, gdje su se postrojili, nakon čega je ratni zapovjednik Čizmić podnio prijavak izaslaniku predsjednika RH, admiralu Urliču. Uslijedio je prohod njih dvojice crvenim sagom u tišini u kojoj se moglo osjetiti uzbuđenje ponosnih mornara i marinaca. Nakon gromkog POZDRAVA DOMOVINI admiral je na stijeg, prvo MOMP-a Dubrovnik, a zatim MOMP-a Vanga iz Pule, izvjesio Plamenac, simbol visokog odličja Hrvatskog trolista, kojim ih je odlikovao predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik OS RH Ivo Josipović. To je zasigurno bio vrhunac svečanosti za sve branitelje. Uslijedili su govori i zahvale, zatim fotografiranje. Drago nam je što možemo priopćiti kako je među 'vlasnicima' ovoga odličja odsad i Dario Musić, pri čemu ističemo kako ga je opravdano dobio za sve zasluge, za napućene Konavle, Župu i Dubrovnik u jeku agresije.

A nakon svečane akademije, u 15 sati, uz počasni plov ratne topovnjače „Dubrovnik“ bačen je na Porporeli vijenac u more u čast i sjećanje na poginule branitelje Grada i sve mornare svijeta koji su svoj smiraj našli u dubokom plavetnilu naše sudbine, slijedeći ono staro geslo: NAVIGARE NECESSE EST, VIVERE NON! (Ploviti se mora, živjeti ne!). Na kraju, na Stradunu je u 15.30 sati organiziran prigodni domjenak za sve građane, a misa za sudionike služena je u katedrali u 18 sati.

20.OBLJETNICA VUKOVARSKE TRAGEDIJE

HRABRI LJUDI

Oprostite ćemo. Jer moramo. Samo tako čovjek može dalje. Nema života s mržnjom u srcu. Pokazat ćemo i u tuži i strahoti svoju veličinu. Ali, smijemo li zaboraviti?! Zbog svih grobova. Otkrivenih i neotkrivenih. Zvanih i nezvanih. U ime nestalih. Sami odlučujemo! Ali upamtite, onaj tko zaboravi svoju prošlost, osuđen je na njezino ponavljanje.

Priredio: Dario Musić

Tri mjeseca trajala je opsada Vukovara. Tri mjeseca bez struje, vode, telefona, bez hrane, bez lijekova. U okruženju 600 tenkova i gotovo 50 tisuća dobro naoružanih neprijateljskih vojnika, zrakoplova koji su neprestano nadlijetali i ispuštali svoj smrtonosni teret. Granate su padale danonoćno

STOJI GRAD

**Pod kišom čelika, ognja i smrti
Gdje paklena sila svoj zadnji ples vrti, stoji grad**

Stoji grad

**Vječan k'o narod ponosno stoji
I posljedne dane dušmanu broji
Vukovar, Vukovar**

**Iz majčina krika sloboda se rađa
I uskoro bijela zaplovit će lađa**

Do sunca

**Iz krvi i bola niknut će cvijeće
I nikada narod zaboravit neće**

Vukovar

Stoji grad

(Pjesmu je 1991. godine napisao i otpjevao Hrvoje Hegedušić)
Rezultat opsade – grad srušen sa zemljom. Nema ničega, samo dim i zgarišta. Nema ptica, nema života, samo grobovi. Odvođeni ranjenici na stratište. Nema svjedoka. Nema vojnih promatrača, otjerani su. I civili i branitelji odvedeni su u logore, u torturu, fizičku i psihičku, u smrt.

Kolonom sjećanja, dužom od pet kilometara, u kojoj je bilo oko 50.000 ljudi, u Vukovaru 18.11.2011. se obilježila dvadeseta obljetnica pada toga grada.

U spomen na ubijene, poginule i nestale hrvatske branitelje i civile, podno Središnjeg spomenika na Memorijalnom groblju žrtava, položili su vijence i svijeće zapalili Ivo Josipović, Luka Bebić i Jadranka Kosor, kao i mnoga državna i druga izaslanstva. Molitvu za poginule i nestale u Domovinskom ratu u Vukovaru molio je nadbiskup Marin Srakić, a svetu misu na Memorijalnom groblju predvodio vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić.

**„Priznanje ne dolazi od drugih,
ono izvire iz vlastite savjesti“**

Dario Musić u klubu UDHRM-a sa Želimirom Čizmićem, prvim zapovjednikom HRM-a Dubrovnik i predsjednikom UDHRM-a, prigodom dodjele članske iskaznice počasnoga člana UDHRM-a, Spomen-medalje i Spomen-povelje sa zlatnim pleterom na kojoj je ispisano navedeno geslo.

U TIVTU JE ODRŽAN 8. LISTOPADA 2011. GODINE III. REDOVITI
IZBORNI SABOR HRVATSKE GRAĐANSKE INICIJATIVE

Rezultati koji obećavaju

Priredila:
Tijana PETROVIĆ

U subotu 8. listopada 2011. godine Hrvatska građanska inicijativa (HGI) održala je III. redoviti izborni sabor u Tivtu.

Sabor je bio radnog karaktera dok je svečani dio u planu sljedeće godine kada HGI slavi desetetu obljetnicu svoga osnutka. Radnim Predsjedništvom Sabora predsjedavao je prof. Josip Gržetić, a na dnevnom redu našli su se:

- Izvješće o dosadašnjem radu
- Financijsko izvješće
- Izbor novih radnih tijela

Usvajanjem cenzusa od 0,35% u Izbornom zakonu i uvođenjem hrvatskog jezika u obrazovni sustav Crne Gore, ravnopravnog sa svim ostalim jezicima, ostvaren je značajan cilj hrvatske zajednice

stranke

- Plan rada za sljedeće razdoblje.

Više od 90 delegata iz Tivta, Kotora, Bara i Budve na III. redovitom izbornom saboru prihvatilo je sve točke dnevnog reda. Pod točkom Izbor novih rad-

nih tijela, u tijelima stranke primjetan je određen broj novih mladih obrazovanih ljudi koji su svojim aktivnim radom stekli povjerenje stranke pa HGI u njima vidi svoju budućnost.

Za **predsjednika stranke** jedini kandidat bila je Marija Vučinović koja je od Sabora, jednoglasno, dobila povjerenje da rukovodi Hrvatskom građanskom inicijativom u sljedećem četverogodišnjem mandatu. Na Saboru su izabrani i članovi Središnjeg odbora, Statutarne komisije, Stegovnog suda i Nadzornog odbora. U **Središnji odbor** izabrani su: Ljerka Dragičević, Zvonimir Deković, Miroslav Franović, Ilija Janović, Josip Gržetić, Filo Biskupović, Gajo Kovačević, Ivica Božinović, Pavle Marković, Blanka Radošević Marović, Srećko Tripović, Vladimir Medović, Josip Marinović, Ljiljana Velić, Krsto Brkanović, Adrian Vuksanović i Mihailo

Marija Vučinović

Bilafer. **Statutarnu komisiju** čine: Aida Petković, Lada Moškov i Meri Petrović. **Stegovni sud** čine: Selma Krstović, Marija Hirš i Krešimir Jelaković. U **Nadzornom odboru** su: Vedran Božinović, Anto Perčin i Zrinka Velić.

Ovom prigodom treba istaknuti da je Hrvatska građanska inicijativa svome članstvu svake godine na redovitim godišnjim skupovima podnosila Izvješće o radu i Financijsko izvješće za prethodnu godinu.

Predsjednica stranke u svom izvješću podsjetila je Sabor na dosadašnje uspjehe stranke koje su neki Hrvati koji pripadaju drugim političkim opcijama umanjivali. Također je istaknula da je Hrvatska građanska inicijativa politički i kulturni projekt koji je osmišljen kao put afirmacije nacionalne samobitnosti Hrvata Crne Gore. „Hrvatski narod u Crnoj Gori, time i HGI kao njegov legitimni politički predstavnik, nezavisnu i suverenu Crnu Goru doživljava kao svoj izbor, svoj realizirani politički cilj, kao državu utemeljenu na ravnopravnosti njezinih naroda i jednakosti njezinih građana“, rekla je predsjednica Vućino-

vić. Dodala je kako je malo tko mogao povjerovati da će za samo osam godina Hrvati u CG imati:

- odbornike u lokalnim parlamentima Tivta i Kotora
- dopredsjednike općina u Tivtu i Kotoru
- pomoćnicu ministra za ljudska i manjinska prava
- članove u Upravnom odboru Centra za očuvanje kulture manjina
- zastupnicu u državnom Parlamentu
- Hrvatsko nacionalno vijeće
- hrvatski Radio DUX
- hrvatsku knjižnicu u Lastvi
- hrvatsku školu u Tivtu i Kotoru.

Bila je to prigoda da se istakne kako je nakon proglašenja samostalnosti Crne Gore, djelovanjem HGI-ja preko parlamentarnog zastupnika hrvatski jezik postao ravnopravan s ostalim jezicima. Time je omogućeno da osobni dokumenti uz službeni jezik, mogu biti ispisani i na hrvatskom jeziku. Usvajanjem Izbornog zakona, od ove godine u svjedodžbama će kao nastavni predmet biti upisan i hrvatski jezik.

Ovo su samo neki od važnijih rezultata koje je HGI postigao u

proteklom razdoblju. Stranka je i dalje vrlo aktivna, kako u općinskim odborima, tako i drugim tijelima stranke.

U sljedećem razdoblju HGI će nastaviti rad na realizaciji programskih opredjeljenja:

- Na državnom planu dat će puni doprinos razvoju demokratskoga građanskog društva, razvoju gospodarstva, kulture, sporta i svih djelatnosti koje će pridonijeti boljem standardu građana.

- Podupirat će akcije koje će Crnu Goru uvesti u euroatlantske integracije.

- S posebnom pažnjom radit će na očuvanju identiteta Hrvata, očuvanju tradicijskih vrijednosti i bogatoga kulturnog naslijeđa, te ekonomske neovisnosti Hrvata kao bitnog činiteља.

- Preko svojih predstavnika u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti nastavit će na provođenju i korištenju ustavnog prava, prava na dvojezičnost, kako u dokumentima tako i na natpisima javnih ustanova.

- Nastavit će s dobrom suradnjom sa svim političkim strankama koje se zalažu za razvoj dobrih međuljudskih odnosa, kao i multietičnosti i suživota na dobrobit svih građana Crne Gore.

- I nadalje će održavati kontakte sa svim institucijama matične države Hrvatske i s Hrvatima u dijaspori.

- Kako je 2012. godina izborna godina na lokalnoj razini, a 2013. je izborna godina na državnoj razini, pozivaju se svi članovi, simpatizeri HGI-ja, kao i Hrvati koji participiraju u drugim političkim strankama te i oni Hrvati koji su se izjasnili kao Bokelji i ostali neopredijeljeni da se uključe u aktivnosti Hrvatske građanske inicijative koja Hrvatima jamči budućnost opstanka na ovim prostorima, kako ne bi bilo uzaludno sve ovo što je postignuto i što ćemo zajednički u budućem radu postići

OD 17. 11. DO 25. 12. U POMORSKOME MUZEJU – KOTOR POSTAVLJENA
JE IZLOŽBA „PANORAME OBALA U DOBA RIEGERA I DANAS“

Obala naših unuka

Znamo s kakvom pažnjom se odnosimo prema nečemu što smo posudili, a kad je ta posudba, prema onoj indijanskoj poslovice, od naših unuka, moramo biti kudikamo oprezniji

Priredio:
Tripo SCHUBERT

Rijetko koji krajolik na svijetu može se pohvaliti opjevanošću prirodnih ljepota kao što je to istočnojadranska obala. I ne bez razloga. Svaki grad, svako mjesto, ali i svaka vala, svaka skrovi-ta plaža, svaki škrpjel ili hrid ima svoju pjesmu, svoju himnu. I ja sam, očaran ljepotom Boke kotorske, kad se u bonaci modrine zaljeva zrcale plavetnilo neba, siva brda, crveni krovovi i visoki zvonici, jednu svoju pjesmu o Boki započeo ovako - Uokolo tvojih vala, ko krunice svete zrnca, crkve su i katedrala i palaci ispod Vrmca...

U jednome takvom palacu i mi smo se večeras okupili. U palacu staroga biskupa Marka Grgurine, gdje vrijedni djelatnici Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru desetljećima prikupljaju, obrađuju i prezentiraju bogatu bokeljsku baštinu, povjesnicu, naslijeđe i kulturu. Čuvaju memoriju. A zapravo, ovo je poziv svima upućen - Kako očuvati i oplemeniti ljepotu ovu od Boga nam danu?

Mislio je o tome zasigurno i Giuseppe Rieger kad je 1850. godine slikao obalu od Pule do Budve, tehnikom tada mogućom i dostupnom. Mislila je o tome i ekipa gospodina Vlatka Ignatoskog iz riječke Udruge Obala naših unuka kad je odlučila danas najmodernijom tehnologijom zabilježiti taj prostor. I gospodin Dubravko Stamatović sa svojom film-

**Generalni konzul Vodopija
otvara izložbu**

skom šetnjom Bokom kotorskom, i gospodin Miroslav Marušić koji je uz poticaj Radio Duxa i fotografskim zapisom dokumentirao stvaranje dokumentarca. Mislili su tako svi oni vrijedni ljudi koji su na bilo kakav način pridonijeli realizaciji ove večeri kako bismo mi mogli uživati u ovoj multimedijalnoj izložbi. Svi zaslužuju naše iskrene čestitke i zahvalnost.

Ovaj projekt, ovu izložbu, ne doživljam samo kao poticajnu, nego nadasve kao obvezujuću. I za naš naraštaj i za buduću. Znamo s kakvom pažnjom se odnosimo prema nečemu što smo posudili, a kad je ta posudba, prema onoj indijanskoj poslovice, od naših unuka, moramo biti kudikamo oprezniji i pošteniji, rekao je Božo Vodopija, generalni konzul Republike Hrvatske u Kotoru, prigodom otvaranja izložbe „Panorame obale u doba Riegera i danas“.

Izložbu je organizirao Po-

morski muzej Crne Gore, Kotor i Udruga Obala naših unuka iz Rijeke.

Udruga Obala naših unuka osnovana je u Rijeci 2008. godine s ciljem poticanja članova i drugih građana na proučavanje i vrednovanje ekološki i socijalno prihvatljivog korištenja Jadranskog mora, očuvanja povijesnog i kulturnog identiteta Hrvatskog primorja i razvijanja osjećaja i ljubavi prema Jadranskom moru.

Giuseppe Rieger rođen je u Beču 1812. godine, ali je veći dio života proveo u Trstu. Četrdesetih godina XIX. stoljeća najprije je nacrtao panoramski izgled obale od Trsta do Pule, što je objavljeno 1845. godine kao „Costa occidentale dell' Istria“, da bi 1850. naslikao obalu od rta Kumpara (pred ulazom u pulska luku) do Budve. Tako su tiskane panorame Dalmacije „Panorama della Costa e dell Isole di Dalmazia nei viaggi dei Piroscafi

del Lloyd Austriaco“.

Jadransko more okruženo je obalom u dužini od 7.912 km. Od toga hrvatskom dijelu pripada ukupno 5.835 km. S hrvatske strane ekipu snimatelja predvodio je Vlatko Ignatoski, a u projektu snimanja sudjelovalo je čak 79 misionara.

Tijekom 2011. godine snimana je obala Crne Gore i to dva puta, u lipnju i rujnu. Ekipu je predvodio Miro Marušić, a kroz Boku Dubravko Stamatović.

I hrvatska i crnogorska strana koristila se najmodernijom tehnikom.

Zasigurno, Rieger nije imao uvjete koje danas imamo, kao ni tehnološke mogućnosti, ali je vidio i osjetio boje, mirise i krajolik, što i mi možemo doživjeti. Jedna fotografija govori više nego tisuću riječi. Zato su ovom prigodom i izložene - kako bismo uz pomoć njih vidjeli i doživjeli dio atmosfere i obale koju smo posudili od naših unuka.

**TIJEKOM OVE GODINE NAŠI SPORTAŠI I SPORTSKI RADNICI
OSTVARILI SU ZAPAZENE REZULTATE**

Uspjesi za pamćenje

SUDAC U VATERPOLU

Razgovarali smo s Marijem Brguljanom iz Prčanja, članom upravnog odbora podružnice HGD CG, Kotor.

HG: Sportskoj, a i široj javnosti u našoj zemlji poznato je Vaše veliko iskustvo u našem najtrofejnijem sportu. Kako biste Vi saželi svoju bogatu karijeru?

M. B.: Sudačku karijeru počeo sam 1984. godine kada sam položio sudački ispit. Godine 1986. počeo sam suditi u Prvoj saveznoj vaterpolskoj ligi, a od 1989. godine sudim na međunarodnim utakmicama. Dosad sam sudio na oko 450 međunarodnih utakmica, kako za LEN tako i za FINA-u. Najznačajnija natjecanja na kojima sam sudio svakako su Olimpijske igre. U Ateni sam sudio utakmicu za treće mjesto, a u Pekingu finalnu utakmicu u muškoj konkurenciji, što do sada nitko s prostora bivše Jugosla-

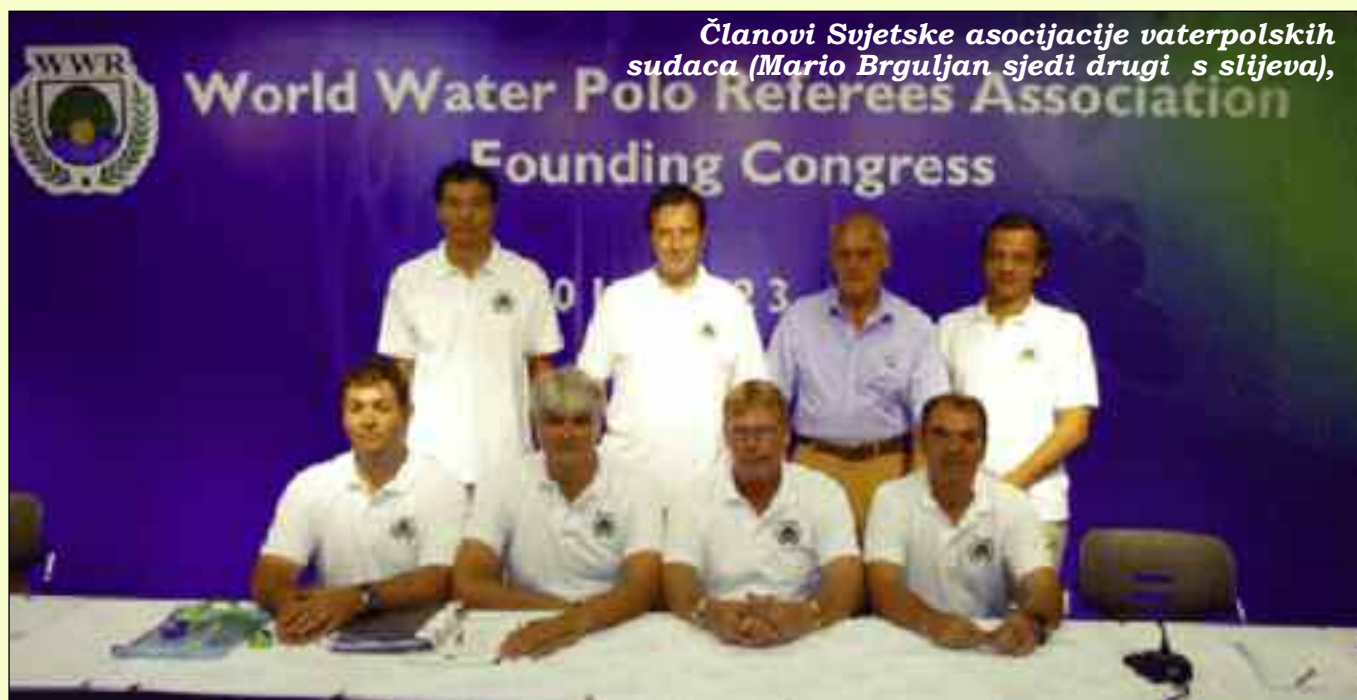
Boka kotorska iznjedrila je tijekom povijesti velika sportska imena. U ovom broju predstavljamo predstavnike triju sportskih disciplina

vije nije postigao. Sudio sam na pet europskih prvenstava, kao i na Mediteranskim igrama 1997. U ženskoj konkurenciji sudio sam u finalu Svjetskog prvenstva u Šangaju 2011. godine, kao i u finalu Europskog prvenstva u Beogradu 2006. godine. Stalno sam uz reprezentaciju Crne Gore od 2003. godine, ili kao pratnja ili kao neutralni sudac. Za ovaj broj Glasnika mogu ekskluzivno objaviti da me je FINA-in ured predložio za suca na Olimpijskim igrama u Londonu 2012. godine.

HG: Ono što će naše čitatelje zasigurno zanimati je Vaša najnovija međunarodna

funkcija. Kako vidite svoju aktivnost na toj novoj dužnosti i koji će biti Vaši glavni ciljevi?

M. B.: Pa svakako je velika čast biti imenovan za predsjednika Svjetske asocijacije vaterpolskih sudaca svih razina (WWR). To je asocijacija koja je osnovana umjesto nekadašnje AIA čija aktivnost se pokazala kao neuspješna u ostvarivanju zacrtanih ciljeva. Ciljevi nove asocijacije su uspostavljanje bolje komunikacije između sudaca kako bi se razmjenjivale informacije relevantne za struku. Naime, WWR će predlagati inicijative Tehničkom odboru, a on će

Članovi Svjetske asocijacije vaterpolskih sudaca (Mario Brguljan sjedi drugi s lijeva),

usuglašene inicijative prosljeđiti Tehničkom odboru FINA-e koji jedini može donijeti službenu odluku o promjeni pravila. Nakon što Tehnički odbor prihvati inicijative, WWR će ih distribuirati svom članstvu te će tako vaterpolska javnost imati usuglašeno, zajedničko stajalište. Na taj način će se ujediniti pravila i istodobno potaknuti osnivanje asocijacije trenera kao prijeko potrebnih partnera u vaterpolu. Suci i treneri prije svega moraju biti partneri, raditi na istoj valnoj dužini kako bi vaterpolo postao brži, manje grub i inteligentniji sport. Ženski vaterpolo u tom pogledu je u prednosti i uživa bolji status od muškoga. Sve ovo treba učiniti kako bi se spriječilo ono što u ovome trenutku prijeti vaterpolu, a to je ispadanje iz obitelji olimpijskih sportova. Iznimno loša posjećenost na bazenima (sjetimo se Fukuoke gdje je na finalnom meču bilo pet gledatelja) nedvojbeno upozorava na to da ovaj sport ne privlači javnost i da treba hitno nešto učiniti na svim razinama kako bi se spriječilo daljnje propadanje vaterpola.

HG: Da se vratimo domaćim temama. Kako vidite aktualnu situaciju u crnogorskom vaterpolu te što mislite o ženskom vaterpolu u Crnoj Gori?

M. B.: Dok je bilo novčanih sredstava, sve je išlo naizgled dobro. Postignuti su vrhunski rezultati iako je organizacija bila loša, kao i ukupni menadžment. Golema sredstva utrošena su na dovođenje stranih igrača, a nitko se nije konzultirao sa stručnjacima na tom području te je došlo do gubitka mlađih igrača. U svim klubovima stručni rad je jako loš, kvalitetni treneri su u inozemstvu, a preostali nemaju mogućnost za pohađanje seminara i usavršavanje. Slična situacija je i sa sucima. Nema treninga, nema posvećenosti, Skupština nije održana već tri godine. Otkako su pozvani inozemni suci, došlo je do narušavanja odnosa i prestanka komunikacije. Sve to ne zadovoljava niti minimum da se sport pokrene s mrtve točke. Treba staviti osobne interese sa strane i pokušati se vratiti na pravi put.

Kada govorimo o ženskom vaterpolu, „Cattaro“ je jedini

klub koji pokušava inicirati slične aktivnosti i u drugim klubovima. Ako do toga ne dođe, ugasit će se i rad u „Cattaru“. Na međunarodnom planu za sada ne postoji obveza nastupanja ženske ekipe, međutim nesudjelovanje na velikim natjecanjima dovodi do smanjenja kvote naših ljudi u odborima, kao i naših sudaca. U Nizozemskoj, na primjer, ima čak 400 ženskih vaterpolskih klubova te su Nizozemci i te kako zastupljeni u svim forumima. Prema nekim informacijama FINA će ubrzo donijeti preporuku odnosno propis kojim će odrediti da na velikim natjecanjima mora nastupati i ženska reprezentacija. Mislim da je važno osvrnuti se na plivački sport u Crnoj Gori. Nedostaje mu osnovna infrastruktura. Ne samo da nema zatvorenoga olimpijskog bazena, već ni otvorenog sa slatkom vodom, a to je važan preduvjet za plivanje i vaterpolo. Bazen u Herceg Novom koji se trenutno gradi bit će dugačak 33 metra pa čak ni u sredini koja je u prošlosti dala puno plivača nema osnovnog preduvjeta za stvaranje mladih plivača.

Joško Katelan

SREBRO I BRONCA NAŠIH BOĆARA

„Falio sam ga za milimetar“, uzviknuo je Miroslav Petković kada je gađao bulin za zlatnu medalju na proteklome Svjetskom seniorskom prvenstvu u boćanju koje je održano u Feltru (4. - 11. rujna 2011.) u Italiji. „Milimetri su me dijelili od zlatne medalje, ali to je sport“, kaže Petković koji je ipak zadovoljan postignutim rezultatima. Miroslav Petković i Bogdan Đurović u disciplini u paru postali su vice-prvaci svijeta, dok je Petković osvojio i brončanu medalju u disciplini preciznog izbijanja, koja se smatra najtežom disciplinom u bo-

ćanju. Na Svjetskom seniorskom prvenstvu nastupilo je 37 reprezentacija sa svih kontinenata. Boćarska reprezentacija Crne Gore, koju čine Miroslav Petković, Bogdan Đurović, Đuro Milanović i Frano Petković, nastupila je u svih šest disciplina. U jakoj konkurenciji pred nekoliko tisuća gledatelja na boćarskim terenima u Feltru naši boćari postigli su veliki uspjeh i stali uz rame s jakim reprezentacijama Francuske, Italije, Hrvatske, Slovenije...

„Srebro i bronca je veliki uspjeh i za veće boćarske nacije, a mi smo pokazali da

imamo kvalitetu i snagu te znanje za osvajanje medalja odnosno da i mali mogu biti veliki. Bilo je inspirativno igrati pred nekoliko tisuća gledatelja, televizijskim auditorijem, u uvjetima na koje nismo naviknuli, ali smo pokazali dostojanstvo, karakter i osvojili ono čemu smo se potajno nadali. Nije mala stvar biti drugi i treći na svijetu, morate priznati“, kaže Petković koji je osvojio šest medalja za Crnu Goru na svjetskim i europskim prvenstvima. „Svakako najdraža medalja mi je ona zlatna s Mediteranskih igara u Pescari jer je to bila prva zlatna medalja koju je država Crna Gora osvojila od svoje neovisnosti“, ponosno ističe Miroslav Petković za Hrvatski glasnik.

„Ova odličja obvezuju nas na još veći trud jer je pred nama iduće godine Europsko prvenstvo u Zagrebu i nadamo se da ćemo ponoviti uspjehe s prijašnjih prvenstava s novim izbornikom Dejanom Stjepčevićem.“ Na pitanje novinara kojeg je zanimalo je li osim države koja je dala beneficije sportašima za vrhunski postignute rezultate učinio nešto i grad Tivat iz kojeg Petković potječe, gdje živi, radi i trenira, odgovorio je kako ga još nije službeno primio gradonačelnik jer je vjerojatno zauzet. Možda ga primi iduće godine kada se vrati s još kojom medaljom.

Miroslav Marušić

Miroslav Petković

VETERANI U TENISU

U mjesecu listopada Teniski klub „Kotor“ bio je organizator prvenstva Crne Gore u tenisu – u parovima za starije seniore-veterane u konkurenciji do 50 godina i preko 50 godina starosti.

Ovaj već tradicionalni turnir okupio je tenisače iz svih teniskih klubova Crne Gore, a po sastavu ekipa ispunio je očekivanja da će se odigrati kvalitetan tenis.

U kategoriji do 50 godina igralo je osam parova podijeljenih u dvije skupine, po četiri para, i oni su igrali po Round – Robin sistemu, svatko sa svakim. Nakon kvalitetnih mečeva i dobrog tenisa, u finale su se kvalificirali Mujo Dapčević – Bar i Goran Durković – Podgorica protiv Zvonka Usanovića i Klaudija Katelana iz TK „Kotor“.

Nakon kvalitetnog meča pobjednici su bili: Usanović – Katelan s rezultatom 6 - 4, 6 - 3 i time pokazali da pobjeda i osvojeno zlato na Hrvatskim svjetskim igrama u Zadru 2010. nisu slučajni.

Pobjednici su istaknuli kako ovakvi turniri na kojima se ljudi upoznaju, druže i kvalitetno igraju tenis čine život kompletnijim i boljim.

Pobjednici u kategoriji preko 50 godina, Zoran Mrdak i Duško Pavićević, također su članovi TK „Kotor“, a u finalu su bili bolji od para Đalović – Vukotić.

Teniski klub „Kotor“ organizirao je ovo prvenstvo vrlo uspješno. Odigran je niz kvalitetnih mečeva koji su bili uzbudljivi do samoga

Zvonko Usanović i Klaudio Katelan

kraja. „Da je turnir bio uspješan potvrđuje i to što se većina natjecatelja družila uz glazbu i domjenak i nakon završetka finalnih mečeva, do duboko u noć“, re-

kao je Zvonko Usanović. Članovi TK „Kotor“ nadaju se još boljoj suradnji sa sličnim klubovima u Republici Hrvatskoj i šire.

Zvonko Usanović

*IZLOŽBOM KOJA JE 8. LISTOPADA ODRŽANA U PODGORICI,
SURADNJA HGD-a I HRVATSKE PROŠIRENA JE I NA EUROPU*

Međunarodna izložba „Igračka mog djetinjstva“

Piše:

**Milena - Mila
VLADISAVLJEVIĆ**

U prostorijama i pod pokroviteljstvom Hrvatskoga građanskog društva (HGD) iz Podgorice, u subotu 8. listopada 2011. godine u 19 sati otvorena je međunarodna izložba pod nazivom „Igračka mog djetinjstva“. Prisutnima se obratila prigodnim riječima dr. Svjetlana Zeković, predsjednica HGD - podružnice Podgorica. Izložbu je otvorila gospođa Ljiljana Zeković, povjesničarka umjetnosti rekavši da sama izložba nema aspiracije prema visokim estetsko-likovnim vrijednostima, već je utemeljena na idejnom konceptu koji podrazumijeva iskrenost i entuzijazam njezinih sudionika, umjetnika različitih profila i različitih profesionalnih opredjeljenja da svoj tajni svijet osjećaja i intime podijele s drugima. „Bez obzira na stvaralačke poetike pojedinaca i njihove vrijednosne razine, ova izložba predstavlja zajednički doprinos njezinih sudionika jednoj plemenitoj ideji. Sama ekspozicija

**Poruka ove izložbe bila bi -
Sačuvajmo omiljenu igračku svog
djetinjstva barem u svojim
sjećanjima i oživimo njezine čarobne
moći u duši odraslog čovjeka.**

Ljiljana i Svjetlana Zeković

koncipirana je u dva dijela koji predstavljaju jednu cjelinu. Tu su usporedno prezentirana umjetnička djela - slike, skulp-

ture, tapiserija i njihovo inspirativno polazište - igračka njihova djetinjstva”, rekla je gđa Zeković uputivši komplimente

autorici projekta gospođi Susan Meyerhoff Sharples te koordinatoricama za Hrvatsku gđi Istri Lazarić Toner i za Crnu Goru gđi Mileni Vladislavljević. "Poruka ove izložbe bi bila - Sačuvajmo omiljenu igračku svog djetinjstva barem u svojim sjećanjima i oživimo njezine čarobne moći u duši odraslog čovjeka", zaključila je gđa Zeković.

Svoje stihove govorile su gospođe Seka Metdonaj i Vesna Oborina. Maturantica Srednje muzičke škole za talente „Andre Navara“ iz Podgorice, Amela Frljučkić, svojom izvedbom Zolotareve kamernе suite VI. stavak na harmonici uljepšala je tu zaista lijepu večer. Prisutne su pozdravile gošće iz Engleske, Suzan Meyerhoff Sharples i Istra Toner Lazarić, i zahvalile na gostoprimstvu svima, a posebno članovima HGD-a u Podgorici i dr. Zeković.

Idejni tvorac ovog projekta je Suzan Meyerhoff Sharples, akademska umjetnica iz Liverpoola (Engleska), čija je želja bila da potakne umjetnike iz raznih zemalja, kultura i neobveznoga likovnog obrazovanja da podijele s nama uspomene iz svog djetinjstva vezane uz jednu, njima posebnu igračku i umjetnički se izraze. Htjela je zbližiti ljude iz raznih krajeva svijeta i prikazati sličnosti i razlike u tome kako jedna igračka iz djetinjstva može utjecati na razvoj čovječanstva.

Ovaj projekt je nakon Engleske, uz pomoć gđe Istre Toner, bio predstavljen u Medulinu (Hrvatska). Ideja da bude predstavljen u Crnoj Gori nastala je u jednoj slikarskoj koloniji u Puli gdje sam i upoznala gđu Istru, koja mi je predložila da animiram umjetnike iz Crne Gore i organiziram izložbu. Rado sam to prihvatila, bez dvojbi, vjerujući da je HGD – podružnica u Podgorici idealna za kontakt i suradnju s Hrvatskom, a sada i šire. Obratila sam se dr. Zeković, koja je prihvatila ideju, prepoznala

Galerija podružnice

značaj ovog projekta i pozvala članove odbora te ih na sastanku izvijestila o projektu. Svi su prihvatili ideju i pružili potporu u realizaciji ovog projekta.

Ovom izložbom dosadašnja suradnja HGD-a s Hrvatskom širi se i na Europu, a planirano je da se, nakon Podgorice, pro-

jekt realizira u Indiji i Australiji.

Na odlasku gosti su se oprostili toplim riječima, puni hvale za gostoprimstvo u Crnoj Gori. Posebnu zahvalnost uputili su članovima HGD-a, dr. Zeković, gđi Pasković, Tindi Bulatović, Stanki Antanasijević, Adamu Vladislavljeviću i Ivki Krstajić.

Piše:

Tripo SCHUBERT

27. 9. 2011. Natječaj Ministarstva financija

Na natječaj Ministarstva financija za sufinanciranje projekata NVO-a od dijela prihoda igara na sreću, naše Društvo prijavilo je dva projekta.

8. 10. 2011. Izložba u Hrvatskom domu u Podgorici

U organizaciji Podružnice HGD CG, u prostorijama Hrvatskog doma u Podgorici u subotu je otvorena međunarodna izložba pod nazivom „Igračka mog djetinjstva“. Izložbu je otvorila Ljiljana Zeković, povjesničarka umjetnosti. U programu su sudjelovale Seka Metđonaj i Vesna Oborina, koje su govorile svoje stihove, a Amela Frljučkić, maturantica Srednje muzičke škole za talente „Andre Navara“ uljepšala je večer izvedbom Zolotareve kamene suite VI. stavak na harmonici. Prisutne je pozdravila dr. Svjetlana Zeković, predsjednica Podružni-

ce i gošća iz Engleske Suzan Meyerhoff Sharples te iz Istre gđa Istra Toner Lazarić.

11. 10. 2011. Natječaj Fonda za manjine

Na natječaj Fonda za manjine, koji je ove godine raspisan na osnovi novih kriterija, HGD

CG je prijavio četiri projekta.

13. 10. 2011. Posjet urednika časopisa „Matice“

Urednik časopisa „Matice“ iz Zagreba, Hrvoje Salopek, posjetio je naše Društvo i u razgovoru s Tripom Schubertom i Darijem Musićem

dogovorena je suradnja naših dviju redakcija u razmjeni iskustava, objavljivanju priloga i pomoći u lektoriranju tekstova.

14. 10. 2011. Okrugli stol lokalne uprave Kotor

Od 10. do 16. listopada 2011. godine, gradovi i mjesta 47 zemalja članica Savjeta Europe pozvani su da se pridruže europskoj sedmici lokalne demokracije na temu „Ljudska prava na lokalnom nivou“.

Lokalna samopurava Općine Kotor u suradnji s EKO CENTROM Delfin sudjelovala je u promociji ovog događaja organizirajući dva okrugla stola. Prvi okrugli stol odnosio se na promociju suživota različitih nacija, religija i kultura na našem području, dok je tema drugog bila suradnja lokalne uprave i civilnog područja.

Na poziv gradonačelnice Kotora Marije Čatović, Hrvatsko građansko društvo Crne Gore sudjelovalo je u radu drugoga okruglog stola pod nazivom „Saradnja, potencijali i mogućnosti, Lokalna uprava Kotor – NVO“, koji je održan 14. listopada u palači Bizanti u Kotoru.

Prisutne je pozdravila gradonačelnica Marija

Čatović, a o suradnji Općine i NVO-a govorili su tajnik za kulturne i društvene djelatnosti Nenad Radunović i glavni menadžer Općine Kotor Đorđe Vukčević. Moderator je bila Ljilja Radunović, predsjednica EKO CENTRA Delfin, a u ime HGD CG na skupu je bila tajnica Danijela Vulović.

Medijski sponzor je Skala radio.

17. 10. 2011. Predsjednik Sabora s dijasporom

Za vrijeme posjeta predsjednika Sabora Republike Hrvatske Luke Bebića, organiziran je

sastanak u vili Gorici s predstavnicima dijaspore u Podgorici. Na razgovoru su bili dr. Svjetlana Zeković, predsjednica Podružnice i Jurica Žarković, član UO-a Podružnice HGD CG.

18. 10. 2011. Promocija knjige „Svijeća ispod glasa“

JU Kulturni centar „Nikola Đurković“, Gradska biblioteka i čitaonica Kotor, gradska knjižnica Dubrovnik i Matica hrvatska, ogranak Dubrovnik, organizirali su predstavljanje izdanja „Svijeća ispod glasa“ u sklopu realizacije IPA-ina projekta „Dubrovnik i Kotor - gradovi i knjige“. Govorili su književnici-pjesnici: Tonko Maroević, Aleksandar Bečanović, Vesna Krmpotić, Jakša Fiamengo, Luko Paljetak, Mladen Lompar, Jelena Nelević, Varja Đukić, a prezentaciju je otvorila Jasmina Bajo.

HGD CG dao je na raspolaganje Gradskoj

knjižnici u Dubrovniku i Gradskoj biblioteci

i čitaonici Kotor sva izdanja svoje izdavačke djelatnosti.

19. 10. 2011. Prijem kod Bandića

Gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić primio je danas, u Gradskoj upravi, novog predsjednika Hrvatskoga građanskog društva

Crne Gore - Kotor Mirka Vičevića, koji je na tu funkciju izabran u srpnju ove godine.

U razgovoru u Bijelome salonu, predsjednik Vičević zahvalio je gradonačelniku na dosadašnjoj potpori Društvu te izrazio nadu u daljnju dobru suradnju, ujedno ga izvijestivši o radu Društva koje svog predsjednika bira svake četiri godine.

Gradonačelnik Bandić zaželio je gostu uspjeh u obnašanju nove dužnosti i ugodan boravak u Zagrebu, naglasivši pritom da je njegovanje kulturne baštine vrlo bitno za svaki narod, pa tako i za Hrvate u Crnoj Gori.

Podsjetimo, ove godine Hrvatsko građansko društvo Crne Gore - Kotor dodijelilo je zagrebačkome gradonačelniku Plaketu za doprinos i afirmaciju Društva na Skupštini njihova 10. jubileja u Bečićima kraj Budve, a koju mu je prilikom posjeta Zagrebu uručio član Upravnog odbora Tripo Schubert.

20. 10. 2011. Sastanak uredništva „Hrvatskoga glasnika“

Održan je redoviti sastanak uređivačkog odbora nakon izlaska iz tiska novog dvobroja Glasnika br. 77/78. Dogovorena je daljnja strategija rada i analizirane su moguće teme za novi broj Glasnika, koji treba izaći prije božićnih blagdana.

20. 10. 2011. Nacionalni praznik Mađarske

U povodu nacionalnog praznika Republike Mađarske, mađarski veleposlanik u Crnoj Gori Nj. E. Tibor Csaszar i gđa Marta Sinka Csaszar organizirali su prijem u Hotelu Crna Gora u Podgorici, na koji su bili pozvani i predstavnici našeg Društva. Na prijemu je bila dr. Svjetlana Zeković, predsjednica Podružnice iz Podgorice.

26. 10. 2011. Nacionalni praznik Republike Austrije

U povodu nacionalnog praznika Republike Austrije, austrijski veleposlanik u Crnoj Gori Nj. E. Martin Pammer i počasni generalni konzul Milan Mrvaljević te brigadni general Reinhard Schobert organizirali su prijem u vin-

skom podrumu „Šipčanik“, koji pripada tvrtki 13. jul-Plantaže u Podgorici, a na koji su pozvali i predstavnike našeg Društva. Na prijemu je bila dr. Svjetlana Zeković, predsjednica Podružnice HGD CG u Podgorici.

28. 10. 2011. Praznik Općine Herceg Novi

U povodu praznika Općine Herceg Novi, na poziv Dejana Mandića, predsjednika Općine, na svečanoj sjednici Skupštine Općine bila je

Sanja Crnić, tajnica Podružnice HGD CG iz Hercega Novog.

28. 10. 2011. Dario Musić počasni član HRM-a

Na poziv gradonačelnika grada Dubrovnika dr. Andre Vlahušića i predsjednika Udruge dragovoljaca Hrvatske ratne mornarice Želimir Čizmića, naš član i dugogodišnji tajnik bio je nazočan na svečanosti obilježavanja 20. obljetnice probijanja blokade Grada zaslugom Konvoja Libertas i 20. obljetnice utemeljenja Mješovitog odreda Mornaričko-desantnoga pješastva Hrvatske ratne mornarice Dubrovnik. Tom prigodom doživio je rijetku i visoku počast. Dariju Musiću dodijeljeno je počasno članstvo UDHRM-a. Uz člansku iskaznicu Musić je dobio i spomen-medalju i spomen-povelju sa zlatnim pleterom, što je dodijeljeno još samo zaslužnim braniteljima te pojedincima koji su posebno pridonijeli obrani hrvatskoga juga.

28./29. 10. 2011. Škola mandoline u Splitu

Polaznici škole mandoline HGD CG boravili su u Splitu 28. i 29. listopada, u povodu 20. obljetnice gradskoga mandolinskog društva „Sanctus Domnio“, koji im je za tu priliku organizirao edukativni koncert. Predsjedniku Društva prof. Radovanu Kečkemetu i prof. Lukas, voditelju mandolinskog orkestra, uručeni su prigodni pokloni izdavačke djelatnosti našeg Društva. Drugog dana, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika - podružnice Split, voditeljice Branke Bezić Filipović, posjetili su NK „Hajduk“, trofejnu dvoranu i stadion na Poljudu, gdje su im uručeni prigodni suveniri.

8. 11. 2011. Sastanak UO-a Podružnice Bar

Sjednica Upravnog odbora HGD CG - Podružnice Bar, u proširenom sastavu, održana je u prostorijama NVO „Adria“.

Raspravljalo se o izboru novih tijela Podružnice Bar, o pripremama za prezentaciju dokumentacijskih fotografija 100 godina splitskoga humoristično-satiričnog lista „Duje balavca“ i organiziranju božićnog koncerta u prosincu, o financijskoj situaciji i problemu nedostatka prostorija za rad Podružnice, kao i o kolektivnom odlasku na glasovanje u Generalni konzulat RH u Kotoru.

Nakon tajnoga glasovanja izabran je novi Upravni odbor od pet članova u sastavu: Božo Šaltić, Nikola Nreković, Marija Spićanović, Vitomir Četković i Vladimir Marvučić.

Novoizabrani UO Podružnice Bar za predsjednika je izabrao Vladimira Marvučića, za dopredsjednika Božu Šaltića, a za tajnicu Mariju Spićanović.

9. 11. 2011. Dani kulture manjina Crne Gore

Manifestacija „Dani kulture manjina 2011.“ počela je 9. 11. 2011. poetsko-glazbenim programom koji je održan u Crnogorskome narodnom kazalištu. Predsjednik Vlade Crne Gore Igor Lukšić otvorio je manifestaciju koja se ove godine održava pod sloganom „Evo nas“.

- Događaji kao što je današnji skup i slični njemu jasan su pokazatelj opredijeljenosti cr-

nogorskog društva da kulturom i umjetničkim izrazom pošalje jasnu poruku o važnosti postojanja i njegovanja različitosti, o poštovanju nacionalnog i kulturnog identiteta i posebno-
sti kojima pridonosi bogatstvu jednoga građanskog društva – rekao je premijer Lukšić.

- Čini nas ponosnim što je kulturna raznolikost utemeljena na vrijednostima mira, razvoja i prosperiteta. Možemo imati različito kulturno naslijeđe, također se različito izražavati o identitetu, ali to nikad neće i ne može biti prepreka da zajednički gradimo bogato, uspješno i prosperitetno društvo – poručio je premijer Lukšić.

U ime organizatora manifestacije goste i sudionike programa pozdravio je ravnatelj Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore Mirsad Mulić.

- Pokazali smo koliko su duboki i jaki korijeni multikulture i suživota na ovim prostorima. Pokazali smo i sebi i drugima koliko ljubavi prema Crnoj Gori imamo svi mi koji smo njezini, svoji na svome, po mnogo čemu slični, a po malo čemu različiti – rekao je Mirsad Mulić.

Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore pripremio je još desetak događaja koji će biti realizirani u razdoblju do 28. studenoga.

9. 11. 2011. Nagrada „21. novembar“

HGD CG nominirao je za nagradu Općine Kotor „21. novembar“ Fondaciju sv. Eustahija, uz potporu Kotorske biskupije i regionalnog Zavoda za zaštitu kulturne baštine.

12. 11. 2011. Promocija izdanja HGD CG u Tivtu

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore – podružnica Tivat, u povodu Dana općine Tivat i dana kulture, predstavilo je u Narodnoj biblioteci tivatskoj čitalačkoj publici dvije knjige iz svoga nakladničkog opusa. Predstavljene knjige su: „Slikom kroz prošlost - Boka kotorska i Crnogorsko primorje na starim razglednicama 1890. – 1940.“, autora Darija Musića i Miroslava Ulčara i „Pomorstvo Boke kotorske na slikama Bazija Ivankovića“, autora Željka Brguljana. O knjigama su govorili prof. dr. Mi-

lenko Pasinović, prof. Neven Staničić, kao i jedan od autora Dario Musić.

„Ovo je lukavo smišljeno izdanje pod nazi-

vom 'Pomorstvo Boke kotorske na slikama Bazija Ivankovića', ali je Željko uradio drukčije. On je sublimirao jednu golemu građu u osam poglavlja ove knjige i dao čitavu povijest pomorstva Boke. Prikazao je 244 registrirana djela u tehnici ulja na platnu slikara Ivankovića. Slike se nalaze diljem svijeta, pa čak u knjižnici američkog predsjednika Franklina Roosevelta koja je načinjena prema njegovoj narudžbi, a prikazuje fregatu Colorado. Na kraju, treba li se prisjetiti nečega što je jako važno? To je vrijeme kad smo mi bili dio svijeta, vrijeme kada su oni učili od nas, kada smo mi učili druge kako se ploviti, kako se koriste pomorski uređaji i ostalo. Mi sve to sada kopiramo od njih. Ne znam što se to dogodilo s nama?! Razmislite malo“, rekao je Neven Staničić govoreći o knjizi Željka Brguljana.

„Ova knjiga je neobična utoliko što ona govori slikom, fotografijama, a ne riječima. Cilj knjige nije doživljaj onoga koji govori o njoj, nego percepcija njezinih čitalaca. Mogućnost usporedne analize prošlosti i sadašnjosti bit je naziva ove publikacije **Slikom kroz prošlost**, a umjesto zaključaka, prilog autora Stevana Kordića, fotografije **Stare i nove**, u prijevodu

Prošlost i sadašnjost, usporedni prikaz dvaju dokumenata prostora i vremena, dviju fotografija istog pejzaža. Ta usporedba nije puki svjedok promjena nastalih na kulturnom pejzažu u proteku vremena između dvaju snimaka. To je svjedok shvaćanja društva o značaju kulturnog pejzaža i odnosa prema tom pejzažu“, rekao je, između ostalog, Milenko Pasinović govoreći o knjizi autora Darija Musića.

15. 11. 2011. Predavanje o medicini u Podgorici

U prostorijama Hrvatskoga građanskoga društva, u Podgorici, održala se prezentacija AtlasPROfilax® metode – o važnosti atlasa, prvoga vrtnog kralješka, za zdravlje ljudi.

O metodi je na temelju iskustva specijalista za atlas govorio regionalni direktor za AtlasPROfilax® za istočnu Europu Vlado Tomljenović te je prezentirao studiju njemačkog dr. med. Reintera Siebela, objavljenu na ovogodišnjem 8. kongresu konvencionalne i nekonvencionalne medicine koji je održan u Zagrebu. Prvi vrtni kralježak - atlas skoro u svakog čovjeka je luksiran odnosno iščašen te se nalazi na pogrešnome rotacijskom položaju (cranio-caudal), a jedinstvenom metodom AtlasPROfilaxa® luksacija atlasa otklanja se precizno, neopasno i trajno.

18. 11. 2011. COOL.CROSS - Culture Across Adriatic

U sklopu projekta IPA ADRIATC, u koji su uključene državne i civilne organizacije iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Italije i Crne Gore, HGD CG je aplicirao program iz kulturnog naslijeđa zajedno s Regional development Agency DUNEA iz Dubrovnika.

19. 11. 2011. Od Kvarnera pa do lijepe Boke

U povodu Dana općine Kotor, Hrvatsko građansko društvo Crne Gore organiziralo je večer pjesama pod nazivom „Od Kvarnera do lijepe Boke“ u koncertnoj dvorani crkve Svetog duha u Kotoru, kao poklon Kotoru.

U programu su nastupile klapa „Lungomare“ iz Kotora, a kao gost večeri klapa „Lumbarda“ s otoka Korčule. Član klape Andrija Sauvlačić pozdravio je nazočne, a posebno Nikolu Konje-

**Klapa
Lumbarda**

vića, predsjednika Skupštine općine Kotor, Filu Biskupovića, dopredsjednika Općine i Katju Žarnić, konzulicu Generalnog konzulata RH u Kotoru. U prepunoj crkvi Svetog duha publika je zajedno s izvođačima pjevala poznate klap-

**VIS Lungo
Mare**

ske pjesme. Na kraju koncerta klape iz Korčule i Kotora zajednički su nastupile uz pratnju oduševljene publike.

Koncert su financijski podržali Primorsko-goranska županija, Općina Kotor, konoba „Čatovića mlini“, „Unibrand“ - Business & Brand Consultants iz Beograda i Glazbena škola „Vida Matjan“ iz Kotora.

21. 11. 2011. Dan općine Kotor

HGD CG je dobitnik nagrade Općine Kotor „21. novembar“ za 2007. godinu. Na svečanu

sjednicu Skupštine općine Kotor pozvano je i izaslanstvo našeg Društva - Mirko Vičević, Ivan Ilić i Tripo Schubert.

22. 11. 2011. Centar za razvoj nevladinih organizacija

HGD CG je u sklopu CRNVO-a član Mreže za demokraciju i ljudska prava, koja je u ožujku ove godine potpisala Memorandum o suradnji sa Skupštinom Crne Gore, te je podržao prosvjed upućen Odboru za ljudska prava, predsjedniku Pinjatiću. Također je popunjen upitnik za primjere dobre prakse prilikom uključivanja u proces donošenja odluka od javnog značaja.

23. 11. 2011. OKRUGLI STOL

U Tivtu je, u sklopu Dana kulture manjinskih naroda Crne Gore 2011., Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore organizirao okrugli stol na temu „Tradicija i običaji Hrvata Boke nekad i sad“, na kojem su nazočili, uz mnogobrojne posjetitelje, i Božo Vodopija, gene-

ralni konzul Republike Hrvatske u Kotoru; Katica Žarnić, konzulica Republike Hrvatske prvog razreda; Miroslav Franović, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore; Marija Vučinović, predsjednica Hrvatske građanske inicijative; Ilija Janović, dopredsjednik Općine Tivat; Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatske krovne zajednice; Josip Gržetić, predsjednik Općinskog odbora HGI-ja Kotor; Tripo Schubert sa suradnicima iz Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore.

Na početku večeri posjetitelje je pozdravio Mirsad Mulić, direktor Centra. On je zahvalio svima koji su došli i istaknuo: „Tradicija i običaji najbolje čuvaju nacionalni identitet, u tom pogledu smo i organizirali ovaj okrugli stol.“ Međutim, opći zaključak je kako ovaj skup više nalikuje simpoziju o tradiciji i običajima Hrvata u Boki

kotorskoj, na kojem su izlagali svoje referate odabrani predavači. Tako je mr. Miomir Abović, profesor književnosti, izlagao na temu: „Govor i jezik Hrvata u Boki kotorskoj“, dok je modna kreatorica Anuška Vlahović opisala žensku i mušku hrvatsku narodnu nošnju u Boki kotorskoj uz kratki povijesni osvrt. Pomorski kapetan Vjeko Radimir govorio je o svadbenim običajima Hrvata u Dobroti, a Zoran Radimir prezentirao je običaje Hrvata u Perastu - Zavjetni dan i Fašinu. Kustos Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru Slavko Dabinović elaborirao je povijest Tripundanskih svečanosti, uz sudjelovanje Bokoškije mornarice, od 809. godine do danas.

24. 11. 2011. Posjet biskupu

Izaslanstvo HGD CG u sastavu: Mirko Vičević, predsjednik i Tripo Schubert, član UO-a,

posjetili su mons. Iliju Janjica, kotorskog biskupa, s ciljem izvještavanja o aktivnostima Društva do kraja godine i početkom nove godine, a koje se odnose na Kotorsku biskupiju.

25. 11. 2011. Aktivnosti u Podgorici

U Fondu manjina potpisan je Ugovor o sufinanciranju četiri projekta HGD CG.

Predsjednik Mirko Vičević, tajnica Danijela Vulović i član UO-a Tripo Schubert posjetili su Podružnicu i u razgovoru s užim rukovodstvom, na čelu s predsjednicom dr. Svjetlanom Zeković, informirali se o radu Podružnice i dogovorili realiziranje planskih aktivnosti do kraja godine.

Petar Turčinović, veleposlanik RH u Crnoj Gori, organizirao je radni ručak za članove izaslanstva HGD CG, s ciljem informiranja o aktivnostima Društva i problemima koji prate njihovu realizaciju.

26. 11. 2011. Bačvice - raj na zemlji

Predsjednik Ekološkog društva Zdenko Matošić i klapa Rebatajica

Monografija „Bačvice - raj na zemlji“ skupine splitskih autora, koja sadrži povijesna, sportsko-rekreativna i turistička obilježja s karakterističnim slikama iz povijesti gradskog kupališta Bačvica, od njegova osnutka (Koščina 1891.) do današnjih dana, predstavljena je u subotu 26. studenog u koncertnoj dvorani glazbene škole, crkve Svetog suha u Kotoru. Ovaj kulturni događaj organiziralo je Hrvatsko građansko društvo Crne Gore.

Uoči predstavljanja, sve nazočne pozdravio je Branko Bosanac, tajnik Ekološkog društva „Picigin-Bačvice“, a posebno mons. Iliju Janjica, kotorskog biskupa, Filu Biskupovića, dopredsjednika Općine Kotor i Katju Žarnić, konzulicu Generalnog konzulata u Kotoru, a zatim je zahvalio Tripi Schubertu i Hrvatskome građanskom društvu Crne Gore na organizaciji promocije te istaknuo prekrasne dojmove tijekom njihova posjeta Kotoru i Perastu.

Glavni urednik Zdenko Matošić, ujedno predsjednik Ekološkog društva, govorio je o nastanku ove vrijedne monografije, o entuzijazmu skupine ljudi koji su inicirali projekt ne tražeći za svoj rad nikakvu naknadu. Osvrnuo se i na picigin kao šport, jedinstvenu igru 'balunom' u plicaku Bačvica – simbolu Splita, koji su iznjedrile Bačvice i koji ustrajno njeguju svi naraštaji Splićana.

Igra je do te mjere autentična da ju je Ministarstvo kulture ovog ljeta preventivno zaštitilo kao kulturno dobro.

U izradi knjige, kao autori tekstova, sudjelovali su: Đerman Senjanović Čićo, Stjepan Jukić-Peladić, Anatolij Kudrjavcev, Goran Borčić, Stanko Piplović, Ante Kuzmanić, Edo Unković, Vlado Stokić, Nenad Grgin, Vlaho Primorac, Ivo

Mosettig, Mihovil Radja, Siniša Tartaglia, Ivica Profaca, Toni Veršić i Branko Bosanac.

Nazočnima se obratio i Tripo Schubert u ime Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore. Razmijenjeni su prigodni pokloni, a Ekološko društvo uručilo je HGD CG plaketu za dobru suradnju.

U glazbenom dijelu programa sudjelovala je klapa „Rebatajica“ iz Splita.

KOTORSKE BOTUNADE

Štrajk, uh, uh!

Piše:
Vlasta Mandić

Ni, nu, ni, nu, ni, nu ... što ste tu stali? Pomaknite se, dolazi Hitna ...! Ne guraj me, sin-ko, jedva stojim na noge! Baba, oli ne vidiš, dolazi hitan slučaj ...! Nisam ja tebi baba, sram te bilo, ja sam za tebe gospođa i da znaš i ja sam hitan slučaj ... nema danas vaspitanja, sve je podivljalo, moja gospođo ... Ajde, ajde, narode malo mjesta.

Katica: Marko, dođi, sine, pri-fati mi borše. Bogami, bolje da sam doma ostala. Što će bit, bit će! Jednako i doma i u bolnicu.

Marko: Odma si se skonfužila, teško meni s tobom. Moraš u bolnicu i gotovo. O tome više nema ni govora. Što ti je doktor reko, a?

Katica: Lako je njemu reć ajte u ošpital pa da napravimo detaljno pretraživanje.

Marko: Mati, nije pretraživanje nego ispitivanje.

Katica: To ti ga dođe na isto. Kuku onome koji mora ovdje

doć.

G-đa.1: Dobro zborite ! Nego što vam je?

Katica: Kućo moja, a što mi nije. Sve me boli počev od zglobova, kukova, preko bubrega, krsta , uh, uh, a i srce mi nije dobro, uništi me pritisak, uh,uh! U jutro, čim oči otvorim odma mi se manta u glavu, pa me ufati znoj po cijelom životu i ...

Marko: Stani mati, mora li cijeli Kotor znat što ti je!

G-đa.2: Neka je, lakše će joj bit kada se požali. Nego, vidite li vi koja je ovdje gužva? Govori se da će biti štrajk.

Marko: Štrajk!?

Sestra: Neka se javi gospođa Katica Pasković. Priđite pultu. Molim vašu dokumentaciju: zdravstvenu, uput i nalaze koje imate. Molim bez guranja. Svi ćete doći na red.

Marko: Evo sve je tu. Doktor Sbutega je uputio.

Sestra: Soba br.35. Povest će vas druga sestra. Slijedeći!

Marko: Majko ja idem, doći ćemo popodne svi u vižitu.

Katica: Dobro, dobro, ovo je sve na tvoju volju, pa sad vidi-te što ćete. Ja ga ne bi dolazila . Nema meni pomoći do u Škaljare.

Sestra: Baba, ovo je vaš krevet. Presvucite se u pidamu, stavite robu u ormarić, a ja ću doći poslije.

Katica: Opet baba! Mala, nisam ja tebi baba. Ja sam za tebe gospođa, da znaš. Je li te imao ko doma naučit, a? Će sam došla,? Teško meni.

Ane: O, ko nam je arivao? Dobro nam došla Katica!

Marija: Što si se snuždila, jadna ne bila. Paraš kao gospa od sedam žalosti.

Ivka: Ovo ti je vesela soba od zafrkancije, a ne od bolesti. Ajde, ajde, nije sve pošlo da fondo. Malo alegrie!

Katica: Jeste li vi inšempijale?

Dove: Ma ke inšempijale, ovo ti je banja. Bolje reći hostel. Samo nam fali bazen i masaža. Uživancija!

Katica: Izgleda da vas ništa ne boli, kada ste od eštra. Sve rupa do rupe na ovu kočetu.

Zdenka: Kako ne boli? Boli jadna, boli, ali dajem volju za nevolju, sutra počinje štrajk doktora i osoblja. To ti je pravi momenat za bit u ošpital.

Dove: U zadnji momenat si se uvenjala, moja Kate.

Ane: Imat ćemo minimum tretmana ali veliku ljudsku brigu. Svi će te kokolat, a bome, doći će i televizija.

Tripo: Prekinite više za Boga miloga! Od vas se ne može oka sklopit. Barem vrata zatvorite.

Ane: Ma, ko nam to govori? Lijepo bogami, uvalili ste dan za noć. Nema spavanja po danu, a? A kako i nećete kada ste cijelu noć igrali briškulu, šijašete, šijašete i nazdravljali šjor Benku – sto ljeta živio, lijepo ime Benko, pa po sto puta, udri. Bogami od sobe ste napravili konobu.

Dove: A, vicevi!? Masni i slasni, sram da vas bude! Valja imat mrvu krijance!

Sestra: Svi u svoje krevete, dolazi vižita. Gos. doktore, stanje je redovno. Noć je prošla mirno.

Dr: Kakva je ovo galama? Društvo je veselo! Vi ste novi pacijent?

Katica: Gos. doktore, samo što sam stigla. Sve me boli. Jutros mi se mantralo, bubrezi me fiskaju, koljena mi šklopoću, poplati su mi ledeni ko led, a pritisak ...

Dr: Mnogo i za tri doktora. Samo redom, sve ćemo ispitati. Imate li koga od familije?

Katica: Imam, imam sina, nevjestu, unučad, praunučad.

Dr: Dobro, dobro, neka mi se vaš sin javi sutra u jutro. Sestro, ostalima redovna doza.

Terezina: Čim ti je pozvao sina, dobro će te kurat.

Ane: Što ćeš, kada dođe ura treba se avizat, kokola moja.

Katica: Uh, uh, ne mogu se komodat u kočetu, uh, uh. A, koji su to muški u kamaru do nas? Otvorite vrata. Fali mi ari-jel!

Marija: Sve ih znaš. Tu su ti Krsto Skaljarin, Božo Dobročanin, Jovan Oravčanin i Mato sa Pjace od oružja.

Ane: A, Jozo Prčanjot? Nemoj mi njega zaboravit. Koji galijot! To su ti sve kompanjoni.

Terezina: Zaboravili ste šjor Petra iz Novoga i Špira iz Bijele.

Katica: Eto ti cijela Boka u malo. I svi su bolesni?

Terezina: Daleko bilo! Kada prođeš 60-tu svako ima, nešto, po malo, ništa ozbiljno.

Gracijana: Nije njima ništa. To su ti stari afitali. Svake godine najmanje jedan put dođu na ispitivanje.

Ane: Zna li vi o čemu se tu radi? Ima već sedam dana kako se priča da će biti štrajk-pravo vrijeme za doć u ošpital. Onomad su naše jadne doktore napali da su jedini oni u Crnu Goru podmitljivi, olitiga da vole plavu ku...tu. Svi drugi su poštteni ko vrata od Šuranja, ako ćemo lagat. Za to malo mižerije od plate crnče i po danu i po noći. Štrajk, nego što! Fala Bogu da su se senjali i digli glavu.

Terezina: Bit će primarna njega. To ti znači nema operacija, analiza, snimanja itd. do daljnje, samo po malo pilula i pun pansion plus televizija.

Marija: Ben fato, nego da vam špjegam. Vijeko, sin od šjor Krsta, kada ide na brod žena ga kompanja, barem, do Denove. Djecu ostavi kod matere, a šjor Krsto sa bagaljem, pravac ošpital na ispitivanje. I šjor Božo, isto je udovac pa ga nevjesta sprti u ošpital, kada ide kod male u London. Ako bi ostao sam može zapalit kuću. Jednom je primio u kuću jednu ženu koja je rekla da je od Jehovih sluga, a on jado, pomislio da traži rabote po kući. Dok se okrenuo operuškala ga je do zadnjeg eura. Od tada ga merita barem 2-3 puta na godinu na ispitivanje. I oni drugi su ti svi po istom programu u ošpital.

Gracijana: A Jozo? Njemu žena pođe u Italiju da čuva bogate gospođe za velike šolde i ostane po godinu. Jednu noć se nabumbio sa kumpar....

Krsto: Mučite više kotorske petegulone, karampane! Svakoga ste olajale. Evo vam roge. Svaka je muža otpratila do Škaljara i to prije vremena. Nije im ni čudo, dobro su i toliko izdržali.

Marija: Mi smo po genima jače i dugovječnije. Meškini jedni, vi morate u bolnicu na održavanje dok vam se ne vrati svojta.

Sestra: Koja je to galama? Soba br. 35 i 36 je najgora. Ima ovdje i bolesnih! Štrajk je počeo. Evo, samo što nije stigla televizija. Imat ćemo konferenciju za novinare, a vi kao da ste na Markat. Dajte malo solidarnosti za naše zahtjeve. Svi u krevet, običi će vas novinari i postaviti će vam pitanja.

Ane: Ajte cure, brzo dovatite frizuru, šminku. Malo rumenila na obraze, neka vide da pucamo od zdravine. I neka se muška soba malo picne. Ne briju

se nekoliko dana.

Gracijana: E, sve im je teško. Brzo se izbrijte.

Mato: E, nećemo, mi smo prirodni muškardini. Što je tu je. Mi nemamo botoks, pilinge i silikone.

Dove: To zadnje bi mogli don-tat u centar, pomoglo bi vam, ha, ha!

Ane: Ma si im rekla, ben fato. Pst, počela je konferencija za štampu. Govori doktor od ušju.. "Sindikata zdrastva očekuje od Vlade konkretniju ponudu, jer prijedlog da se srednjem kadru poveća plata za 15 eura je neprihvatljiv"

Terezina: Mučite govori doktor od rentgena.. "Štrajkovat ćemo sve dok nam se ne vrate plate iz 2009. god."

Ane: Da im povećaju plate za 15 eura. Ma, nema ni za kvarat pice. A, đe je pivo??

Marija: Kakva nam je bolnica? Stara, rašvandrana, toči na sve strane. Vidi lencule, kušine, kobartule, sve je roto, a konduti?!

Tripo: A kapunjere? Evo 33god. od zemljotresa, a drvene barake po parku se ne miču. Još ih koriste, jer nema para za učinjet jedan savremeni medicinski centar

Ane: Dobro zboriš, a očemo svjetske marine, bogatune, kulturni turizam. Neka samo jednoga od njih ufati proliv i neka legne u ove rašvandrane kočete, pobjeći će sa gaćama u ruke.

Jozo: Nema naših u parlamenat ili ih ja ne čujem. A možda nemaju onu stvar.

Dove: Sve nam je uzeo centar moći, to ti je. Moraju početi i vraćati. Ajmo i mi na konferenciju, dižite se! I vi muški ako imate onu stvar! Kate, stisni zube, ne žali se da te išta boli.

Katica: Naučila sam ja da trpim. Ajte, učinite nešto. To Doktor merita. ODMA da im povećaju plate i da se gradi novi ošpital. A, vidite da se malo i penzije povećaju, meritali bi!

IZ TISKA IZAŠLA NOVA KNJIGA IZDAVAČKE DJELATNOSTI
HRVATSKOGA GRAĐANSKOG DRUŠTVA CRNE GORE - KOTOR
„SUDBONOSNO PUTOVANJE“ AUTORICE MARIE C. ZIBILICH

Saga Amerikanke bokeljsko-peljeških korijena

Piše:
Dario MUSIĆ

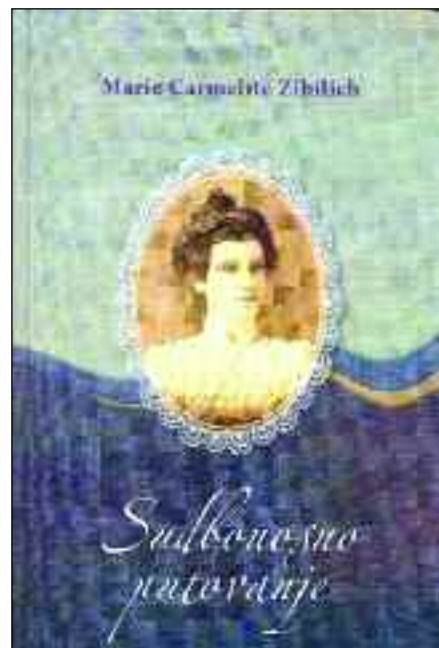
Izašla je iz tiska još jedna knjiga u izdavaštvu Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore – Kotor. Posljednja za ovu godinu, a 17. u nizu do sada izdanih knjiga. Za razliku od dosadašnjih izdanja, spisateljica Marie C. Zibilich, Amerikanke bokeljsko-peljeških korijena iz savezne države Louisiane poslala nam je jednu prelijepu životnu priču, pod naslovom *Sudbonosno putovanje/Destin's Journey*. Knjiga je tiskana na hrvatskom i engleskom jeziku.

Autorica priče Marie Carmelite Zibilich rođena je 15. studenog 1941. u New Orleansu u Louisiani u doseljeničkoj obitelji. Njezini su roditelji Matthew (Mato) Zibilich (Cibilić) iz Dube s Pelješca (1898. – 1968.) i majka Anna Erzegovich (Ana Ercegović) iz Đurića, smještenih u Boki kotorskoj u Crnoj Gori (1910. – 1998.). Spisateljica ovoga prvijenca Marie C. Zibilich udala se za Nizozemca Raymonda Johna

Zapisi u Sudbonosnom putovanju dio su autoričina duhovnoga obiteljskog naslijeđa koje je, s promjenjivom srećom, bilo proživljavano u migrantskim prilikama Bokelja prema Americi krajem 19. stoljeća i u prvim desetljećima 20. stoljeća

Autorica Marie C. Zibilich

Pogled na Đuriće i Greben danas

van Marrienboera (1942. – 2007.), u čijem je braku rođeno troje djece i to kćeri Patrice Marie (1965.) i Charisse Marie (1968. – 1968.), te sin Raymond John von Marrienboer Jr. (1969.). Spisateljica Ziblich je u mirovini i živi u Baton Rougeu, u Louisiani, te uživa u društvu svoje unučadi Matthewa (1987.), Samanthe (1991.), Andrea (2002.) i Ave (2005.) kojima je posvetila ovu dojmljivu knjigu.

Moju su obitelj s migrant-skom pozadinom u stvarnome životu činili radišni otac, brižna majka, djed Eugen (1880. – 1953.) zvani *dida Đenko* i sestra koja je uvijek bila izvor ljubavi u raznim životnim izazovima, koja se zaredila i danas služi kao časna sestra. Inspiraciju za knjigu dobila sam slušajući učestalo pripovijedanje svoje majke Anne o mojoj plemenitoj i hrabroj američkoj baki Theresi (1886. – 1936.), a koja je umrla prije moga rođenja. Bakina životna drama oduvijek mi je davala

snage da izdržim vlastite kušnje. Mladost sam provodila u veselju, pjevajući i plešući, dok je moja sestra svirala klavir. Naš djed zvani *Đenko* običavao je često zasvirati harmoniku pa bi svi ukućani zajedno pjevali hrvatske pjesme. U našoj su se obitelji doista govorila dva jezika i voljele dvije kulture, američka i bokeljska – napisala nam je spisateljica Marie Carmelite Ziblich, zahvalivši nakladniku Hrvatskome građanskom društvu Crne Gore – Kotor što je prepoznalo ljepote života ljudi s dvije domovine.

Zapisi u *Sudbonosnom putovanju* dio su autoričina duhovnoga obiteljskog naslijeđa koje je, s promjenjivom srećom, bilo proživljavano u migrantskim prilikama Bokelja prema Americi krajem 19. stoljeća i u prvim desetljećima 20. stoljeća – često i bez atribucije imena naroda kojem pripada.

Promjenjive društveno-političke okolnosti u istočnoj Dal-

maciji i u Luisiani (opća nesigurnost uoči i nakon Prvoga svjetskog rata, izmjene useljeničkih kvota zbog Velike depresije, povremeni odlasci i neplanirani ostaneci u Americi) utjecali su na to da ovaj opis ukupnih životnih sudbina u tri naraštaja hrvatskih i američkih Ercegovića/Erzegovića zadugo ne bude prihvaćen kao prirodna i sama po sebi razumljiva kulturološka činjenica ljudi s dvije voljene domovine. Riječ je o obitelji u kojoj dvojezičnost postaje prirodna i čija se prostorna udaljenost od rodnoga kraja pa i jezika pretvara u san, i drugu stvarnost.

Hrvati u Louisiani

U Louisiani je naseljeno oko pet tisuća Hrvata i građana hrvatskoga podrijetla. Riječ je pretežno o trećem i četvrtom iseljeničkom naraštaju, čiji su se preci doselili iz primorske Hrvatske, uglavnom s područja Pelješca te susjedne Boke

kotorske (Crna Gora), ali i iz drugih krajeva uz Jadransko more. New Orleans primio je početkom 19. stoljeća prve useljenike iz Hrvatske. Bili su to mornari s dubrovačkih brodova nakon Napoleonovih ratova. U drugom valu useljavanja stigli su ribari s peljeških i ostalih jadranskih žala, pa su se nastavili baviti ribarstvom u delti Mississippija gdje su, kao i u svome rodnom zavičaju, počeli uzgajati kamenice. Tako su niknule farme za uzgoj kamenica, a danas ribari hrvatskih korijena drže čak 75 posto tamošnje proizvodnje kamenica. Vrijedne ruke našijenaca desetljećima su stvarale u dalekoj Americi blagostanje svojih obiteljskih gospodarstava koje je prije nekoliko godina poharao uragan *Katrina*. Mnogima je imovina potpuno uništena, ali vrijedne ruke naših ljudi stvaraju ispočetka.

Ne slučajno, spisateljica Marie Carmelite Zibilich smješta radnju svoje knjige u najpoznatiji stari kolonijalni dio New Orleansa zvan Francuska četvrt. Ondje su smještene autentične kolonijalne građevine. U Francuskoj četvrti je katedrala sv. Louisa. Najpoznatija ulica Francuske četvrti je Bourbon Street s mnogobrojnim ugostiteljskim objektima, od kojih su neki u vlasništvu hrvatskih iseljenika.

Izmještenost iz zavičaja, vrleti Grebena iznad Đurića s kojega puca pogled na magični zaljev Boke kotorske i poznate francuske četvrti New Orleansa iz koje su naši raseljeni težaci, ribari i pomorci odlazili na američka tržišta rada u vrijeme rane industrijalizacije Amerike, odredit će jednu dirljivu ljubavnu priču Đenka/Eugena i Therese/Te-reze, rođenog Bokelja i Amerikanke dalmatinskih korijena.

Živjelo je to duhovno obiteljsko naslijeđe u najvećoj mjeri zahvaljujući svojim prenosite-

ljicama, majkama i bakama, u okrilju jedne razdvojene obitelji, čiji ju je duh solidarnosti održao na okupu sve do danas.

Objavljivanje *Sudbonosnoga putovanja*, koliko god tekst imao značajki dnevnika prvijenca vidljivih u stereotipnim rečenicama, označava prekretnicu u afirmaciji vlastite obiteljske i narodne tradicije iz pera jedne iseljenice trećega naraštaja. Konačno, autorica napominje da je tekst pisan samo za uže obiteljske prilike i takvim ga treba prihvatiti! Autoričina je neizmjerljiva ljubav za djeda Đenka i baku Theresu, Amerikanku - jedina veza visokoo-

brazovane unuke s posljednjim počivalištima predaka na mjesnim grobljima Boke i prošlostoljetnim uglednim imanjem braće Ercegovića, čiji je stoljetni posjed na Grebenu razoren u potresu 1979., dok im se dio obitelji znatno ranije odselio u Sjedinjene Američke Države, u kojima i danas žive njihovi mnogobrojni potomci.

U tekst treba uroniti srcem jer ćete tako najbolje razumjeti putove i stranputice *Sudbonosnoga putovanja* autorice Marie Carmelite Zibilich, unuke Bokelja Đenka i njegove odane Therese iz New Orleansa.

Uz čestitke autorici Marie C. Zibilich za hrabro napisa-

Anna kao 20. godišnjakinja nakon dolaska u Ameriku

Obitelj Ercegović ispred njihove kuće na Grebenu 1911. Na desnoj strani druga gospođa u prvom redu s dvoje djece je Tereza, a Đenko stoji iza treći u redu.

nu obiteljsku sagu u osamnaest kronološki poredanih poglavlja, koja se protežu na gotovo dvije stotine stranica, kao urednik nastojao sam knjigu što je moguće lijepo oblikovati i opremiti bilješkama, bibliografskim podacima, kartama i shemom raseljenoga obiteljskog stabla te dokumentarnim fotografijama koje će čitatelju pomoći u recepciji konteksta u kojemu žive naše opisane obitelji u dijaspori u sinkronijskoj i dijakronijskoj ravni. Tako nas u priču uvodi prošlostoljetna fotografija Canal Streeta, jedne od središnjih ulica u New Orleansu, dok je uz stražnju koricu priložen zemljovid Boke kotorske iz 1912. kako bi američka čitalačka publika jednostavnije stvorila predodžbu o sredozemnim geografskim širinama odnosno Đurićima u kojima je glavna junakinja knjige živjela gotovo 20 godina.

Mladenci Mato i Anna Zibilich 1936.

Obitelj Erzegovich i Zibilich u New Orleansu 1945. Đenko(65)Mato(47),Carmelite(4),Anna(35),mala Anna(8),Eugenia(32),i George(38)

U KOTORU JE PREDSTAVLJEN 22. LISTOPADA BENEVENTANSKI
NOTIRAN MISAL DUBROVAČKE KATEDRALE

Missale Ragusinum poveznica Kotora i Dubrovnika

Piše:
Vesna ČUČIĆ

Promocija je započela kotorskom praizvedbom Himne kotorskim mučenicima, poznatima pod zbirnim imenom Petilovrijenci, autora glazbe i riječi dr. Mihe Demovića, a u izvedbi crkvenoga pjevačkog zbora sv. Tripuna, kojim je ravnao Nikša Čučić, uz pratnju na orguljama Andree Orlando. Himna je posvećena donatorici, gospođi Pavici Šperk-Šundrici, umirovljenoj profesorici engleskog jezika koja je dio nasljedstva uložila u objavljivanje *Misala*.

Dubrovački misal je proizvod projekta pod nazivom *Dubrovnik i Kotor – Gradovi i knjige* i posebno je značajno što je njegovo predstavljanje održano u Kotoru, u predivnom zdanju bazilike sv. Tripuna. Ponajprije zato što *Misal* nosi duboku i višestoljetnu i neraskidivu vezu između Dubrovnika i Kotora. Izdanje Dubrovačkih knjižnica sastoji se od faksimila *Dubrovačkog misala*, kojemu je urednik dr. Miho Demović i popratne studije dr. Demovića na hrvatskom jeziku i u prijevodu na engleskom

Promocija ovog Misala neka nas podsjeti na prijateljsku i međusobnu ovisnost Kotora i Dubrovnika i ujedno pomogne da to međusobno prijateljstvo i u budućnosti negujemo zagovorom ovih svetaca jer sveci posvuda po svijetu prijateljski povezuju ljude.

jeziku. Oba sveska nalaze se u lijepo dizajniranoj kartonskoj kutiji, što je rad tiskare ITG u Zagrebu.

Iz Dubrovnika je *Misal* nestao u kriznim vremenima vjerojatno krajem 18. stoljeća nakon ukinuća isusovačkog reda ili početkom 19. stoljeća u turbulentnim ratnim i poratnim vremenima nakon što je Napoleon ukinuo Dubrovačku Republiku. Rukopisu se izgubio trag, a pojavio se 1817. godine na dražbi u Veneciji. Tada je otkriveno da je njegov vlasnik bio veliki kolekcionar, isusovac Matteo Luigi Canonici (1727. - 1805.). Nakon kolekcionarove smrti, nasljednici su zbirku, u kojoj se nalazio i *Misal*, proda-

li na dražbi u Veneciji. Zajedno s ostalom bogatom zbirkom baštinka Canonicija, rukopis je kupila Bodleian Library iz Oxforda i otad se nalazi u njezinu fondu.

Zasluge što se *Misal* vratio u domovinu pripadaju Mihi Demoviću, Pavici Šperk-Šundrici i Vesni Čučić, koji su omogućili da njegovih 230 gregorijanskih napjeva bude opet pjevano. I zato na faksimilu stoji: *HOMMAGE Dubrovčana 21. stoljeća Dubrovčanima 12. stoljeća: svoj rad na vraćanju zaboravljenoga dubrovačkoga kulturnog blaga iz tuđine poklanjaju Gradu i kulturnoj javnosti Miho Demović, Pavica Šperk-Šundrica i Vesna Čučić.*

Katedralni zbor Sv. Tripuna

Nije bilo lako utvrditi podrijetlo *Misala*. Zasluge za otkrivanje dubrovačkog podrijetla *Misala* pripadaju Eliasu Averyju Loewu (1879. - 1969.), jednemu od najboljih poznavatelja srednjovjekovnog pisma beneventane. U *Misalu* je ostao ključni podatak po kojemu je Loew identificirao grad iz kojeg *Misal* potječe. Taj podatak odnosi se na obrazac mise triju neuobičajenih svetaca, kotorskih mučenika Petra, Andrije i Lovrijenca. Tako su upravo mise u čast trojice kotorskih mučenika zbirnog naziva Petilovrijenci, koje su vrlo svečano slavljene u ovom kodeksu, bile ključ za točnu provenijenciju ovoga glazbenog dragulja. Uz ove svece dubrovačka kršćanska tradicija stvorila je legendu, koja je imala i lokalno političko značenje.

Najveće zasluge ipak pripa-

daju dr. Mihi Demoviću, rodom iz Konavala. Diplomirao je na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a muzikologiju i povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, gdje je i magistrirao muzikologiju. U Kölnu je doktorirao glazbene znanosti na Sveučilištu „Albert Magnus“. Radio je najprije u Dubrovniku kao tajnik Biskupije i kao profesor na Biskupskoj klasičnoj gimnaziji, a zatim u Zagrebu kao *regens chori*. Uz to se intenzivno bavio znanstvenim i istraživačkim radom i postao najznačajniji živući hrvatski muzikolog i najznačajniji hrvatski glazbeni arheolog dvadesetog stoljeća. Objavio je 20-ak knjiga i više od 240 znanstvenih radova. Zato ne čude riječi dr. Marka Babića da je „doktor muzikologije Miho Demović sam odradio istraživački posao za

jedan veliki znanstveni institut“. Povijest hrvatske glazbe, za koju se smatralo da počinje od 13. stoljeća, zaslugom dr. Demovića danas seže u 10. stoljeće.

Demović se na promociji osvrnuo na stoljetne veze Dubrovnik i Kotora i istaknuo:

„U hagiografiji Katoličke crkve Boka kotorska naziva se *zaljevom svetaca*. Zaista, Kotoranima bi mnoge daleko prostranije i stanovništvom bogatije biskupije po svijetu zavidjele na tome časnom naslovu. Biskupski grad Kotor baštinik je tog naslova jer je u njegovoj biskupiji rođen jedan od najčudesnijih svetaca našega doba Leopold Bogdan Mandić iz Hercega Novog, zatim blažena Ozana Kotorka čije se sveto tijelo čuva u zbornoj crkvi svete Marije u Kotoru, zatim blaženi Gracija iz Mula čije se sveto tijelo čuva u

župnoj crkvi na Mulu, kao i službenica Božja Ana Marević čije se tijelo čuva u Veneciji. Začuđuje ipak da su svi koji su sastavljali svetački katalog bokokotorskih posvećenih osoba zaboravili svete mučenike Petra, Andriju i Lovrijenca. Dapače, zaboravila je to i Katolička crkva u Hrvata, osim Dubrovčana koji njihov kult promiču od davnina, kako je zasvjedočeno i u ovome

svijet divi, a u prošlosti su se morali boriti za svoj opstanak i slobodu. Zbog toga se Dubrovnik smjestio na nepristupačnoj hridi otvorenog mora, a Kotor sakrio daleko u Bokokotorskom zaljevu koji je trebalo oploviti i kroz njega proći kao kroz neki labirint, da bi ga se pronašlo. Jedan i drugi bili su u prošlosti neosvojivi, a življenje u slobodi njihovi su stanovnici nagradili mnogim

ovisnost Kotora i Dubrovnika i ujedno pomogne da to međusobno prijateljstvo i u budućnosti negujemo zagovorom ovih svetaca jer sveci posvuda po svijetu prijateljski povezuju ljude.

Promocija ovoga *Dubrovačkog misala* ovdje u kotorskoj katedrali neka bude poticaj Kotoranima da potraže svoje stare rukopisne knjige koje su odnesene iz ovoga grada, a

Vesna Čučić
ravnateljica
Dubrovačke
knjižnice

Misalu na listu 87. u zbornoj, darovnoj i pričesnoj molitvi mise njima na čast. U tim misnim molitvama ističe se da ih Dubrovčani slave pobožnom ljubavlju i da se nadaju kako će ih njihove čudesne zasluge zagovarati na nebu.

Po svoj prilici riječ je o svecima kršćanske starine, koji su mučeni najkasnije u vrijeme saracenskih opsijedanja mnogih jadranskih gradova pa, kako su povjesničari zabilježili, i Kotora i Dubrovnika.

Ta predivna dva stara grada na jugu Jadrana jedini su još do danas sačuvali svoje tvrđave i zidine i stare srednjovjekovne gradske jezgre koje predstavljaju prave riznice mnogih umjetnina kojima se

kulturnim vrednotama kojima se dive toliki posjetitelji koji dolaze sa svih strana svijeta. U povijesti su se ta naša dva grada susjeda i voljela i mrzila, kao što to rade inače ljudi, ali ih je povezivala vjera koja ih je uvijek pozivala na praštanje uvreda, na mir i izgradnju prijateljstva, što se ostvarivalo tijekom prošlosti. Ako bismo vjerovali starim povjesničarima, polovica dubrovačkih plemića podrijetlom je iz Kotora. Osim te rodbinske veze Kotor i Dubrovnik povezani su i ovom svetačkom kotorskih mučenika, prastarih dubrovačkih zaštitnika rodnom Kotorana. Promocija, dakle, ovog *Misala* neka nas podsjeti na prijateljsku i međusobnu

zna se da postoje dvije. Prva je pontifikalni obrednik iz XI. stoljeća koji se nalazi u Petrogradu, a koji se čuvao u Kotoru sve donedavno. Poznato je da je krajem XIX. ili početkom XX. stoljeća iz njega prepisao neke dokumente ovdje u Kotoru hrvatski povjesničar Franjo Rački. Druga knjiga je kotorski beneventanski misal također iz XI. stoljeća, koji se danas čuva u Berlinu. Nadamo se da će sljedeća promocija faksimilnih izdanja starih spomenika liturgijske srednjovjekovne glazbe koja će se dogoditi u bližoj budućnosti u ovoj katedrali biti faksimilno izdanje barem jednog od ovih dvaju kotorskih prastarih kodeksa.“

Tradicija koja traje

Piše:
Neven STANIČIĆ

Tradicionalno, 8. studenog, na dan kada je „Glazba“ s Krsca, iznad Kotora, zasvirala prvi marš na slobodnom teritoriju 1944. godine, pridružujući se 4. bataljunu Bokeljske brigade, tivatski glazbenici obilježili su defileom gradskim ulicama te kraćim koncertom ispred gradske kuće „Dan Glazbe“, ali i stoljeće nakon prvoga javnog nastupa 1911. godine, u čast dočeka austrougarskog nadvojvode Friedricha u Tivtu. To je ujedno bio i 48. javni nastup „Glazbe“ u ovoj godini, karakterističnoj prije svega po tome što se prvi put u nadasve zanimljivoj povijesti kao „kapelnik“ na njezinu čelu našla jedna žena. Profesorica Martina Lukšić, koja je orkestar preuzela u ožujku 2010. godine, ne samo da je obilježila novu stranicu u povijesti Društva, već je u vrlo kratkom vremenu postala i prepoznatljiv imidž tivatske „Glazbe“, koji se uz očigledan kuriozitet očituje i u primjetnom poboljšanju kvalitete rada. „Glazba“, nikad starija, u svom sastavu trenutno ima više od trideset aktivnih članova, od kojih je većina vrlo mlada, što je osobitost u povijesti Društva.

„Glazba“, nikad starija, a u njezinu sastavu nikad toliko mladih u čitavoj povijesti.

*Doček austrougarskog nadvojvode
Friedricha 1911.*

*U CRKVI SV. ROKA U DONJOJ LASTVI ODRŽANI DANI
BOKELJSKIH SVETACA*

Štovanje Gospe i bokeljskih svetaca

Pišu:
Don Dejan TURZA
i **Adrijan VUKSANOVIĆ**

Prve nedjelje u mjesecu studenome u crkvi svetog Roka u Donjoj Lastvi započeli su Dani bokeljskih svetaca. Ovogodišnje Dane bokeljskih svetaca otvorio je don Pavao Medač, kancelar Kotorske biskupije i promicatelj kulta blaženog Gracije. Taj događaj ujedno je bio i priprema za blagdan ovog sveca koji se slavi 9. studenoga u rodnome Mulu, malome ribarskome mjestu kraj Kotora.

Sljedećih nedjelja susreti su bili posvećeni po jednome od svetaca ili blaženika Kotorske biskupije: sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću iz Herceg Novog, bl. Ozani Kotorki i Ani Mariji Marović, službenici Božjoj podrijetlom iz Dobrote.

U svom govoru don Pavao Medač istaknuo da „kao što mi stojimo pred blaženim Gracijem, ovdje na Zemlji, tako i on stoji pred Bogom na Nebu i zagovara nas“. Nizom primjera koji svjedoče o tom zagovoru po blaženom Graciji potkrijepio je svoj govor don Pavao. Sve su to divna svjedočanstva Božje ljubavi koja se izliva preko Njegovih ugodnika.

Ovi Dani bokeljskih svetaca

Malo je krajeva i naroda u svijetu koji tako i toliko štiju Blaženu Djevicu Mariju kao u Boki i kao Bokelji, a počeci štovanja sežu još u ranokršćansko vrijeme.

Dani bokeljskih svetaca su: sv. Leopolda Bogdana Mandića iz Herceg Novog, bl. Gracije iz Mula, bl. Ozane Kotorki i Ane Marije Marović, službenice Božje, podrijetlom iz Dobrote.

zamišljeni su kao niz predavanja i događaja kojima bi novi naraštaji bili potaknuti na produbljenje vlastitih spoznaja o životu i značaju naših duhovnih velikana. O sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću iz Herceg Novog, svetim bokeljskim mučenicima Petru, Andriji i Lovrijencu i bl. Ozani Kotorki govorili su don Benjamin Petrović, don Anton Belan i don Filip Janjić.

Dani bokeljskih svetaca završeni su misnim slavljem koje je predvodio don Filip Janjić, a koji je potaknuo prisutne na govor našim svecima i blaženicima. On je u svom govoru naglasio tekstom iz himne u čast bl. Ozane glavnu temu ovogodišnjih Dana: „Sjaji nam svjetlom s

neba u visini, Daj da se narod vjerom ujedini, Kršni nam kamen svaki blagoslovi, Sve nas obnovi. Amen!”

„Te Deum”, koji je pjevan u čast i zahvalu Bogu za tolike svece i blaženike Kotorske biskupije, znak je da su prvi Dani bokeljskih svetaca i blaženika završeni i da smo pozvani na pripreme za iduću godinu.

U povodu završetka listopadskih pobožnosti u crkvi svetoga Roka u Donjoj Lastvi, 31. listopada 2011. godine, svetu misu u čast Gospe Schonstattske slavio je mons. Srećko Majić, upravitelj svetišta Gospe od Škrpjela, uz koncelebraciju p. Josipa Opata, upravitelja svetišta Gospe od Milosti i don Nikole

Sa predstavljanja u Knjižnici

Majića, upravitelja svetišta Gospe Ratačke.

Mons. Majić naglasio je u homiliji važnost štovanja Blažene Djevice Marije, te dao poseban osvrt na povijest ovoga štovanja u Kotorskoj biskupiji: „Malo je krajeva i naroda u svijetu koji tako i toliko štiju Blaženu Djevicu Mariju kao u Boki i kao Bokelji, a počeci štovanja sežu još u ranokršćansko vrijeme.“

Sva tri upravitelja Gospinih svetišta udijelila su poseban blagoslov vjernicima. Nakon sv. mise blagoslovljene su prigodne krunice i nabožni predmeti koji su podijeljeni vjernicima. U pastoralnim prostorijama župe gospođa Zorka Antonioli, aktivna članica Schonstattskog pokreta u Kotorskoj biskupiji, održala je predavanje o Gospi Schonstattskoj i njezinim svetištima diljem svijeta.

Pozivu na euharistijsko slavlje i navedeno predavanje odazvali su se ne samo vjernici Donje Lastve i Tivta, već i vjernici iz Budve, Kotora i

Crkva Male Gospe

Predstavljanje Spomenice

**Upravitelji
Gospinih svetišta**

cijele biskupije. Ovim nesvakidašnjim vjerskim događajem pokazalo se da u našoj biskupiji među vjerničkim pukom postoji potreba za štovanjem Nebeske Majke i prihvaćanjem programa Schonstattskog pokreta.

U tivatskoj Narodnoj biblioteci održano je 3. studenoga 2011. godine predstavljanje „Spomenice 600. obljetnice crkve Male Gospe u Donjoj Lastvi 1410. – 2010.“. Predstavljajući su bili autori dr. sc. Vinicije Lupis, voditelj Područnog centra Dubrovnik Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ iz Zagreba, književnik Đuro Vidmarović iz Zagreba i novinar Siniša Luković iz Tivta. Uvodno slovo dao je mons. Ilija Janjić, kotorski biskup. U svom izlaganju biskup je odao priznaje župnoj zajednici u Donjoj Lastvi, čijim trudom je objavljeno ovo iznimno važno djelo kako za

**Započeli Dani
bokeljskih svetaca**

lokalnu povijest, tako i za nacionalnu povijest. Predstavljajući su u kraćim predavanjima saželi sadržaj svojih priloga, ali su se osvrnuli i na tijek nastajanja Spomenice, kao i na njezino značenje u sklopu povijesti bokeljskih Hrvata, Crne Gore i Hrvatske.

Poseban dojam ostavilo je izlaganje dr. sc. Vinicija Lupisa koji je u Gornjoj Lastvi, odnosno u tamošnjoj crkvi B. D. Marije, proučivši njezin inventar, riznicu i arhivsku građu, došao do spoznaja i ocjena koje nadilaze okvire jedne male župne zajednice. Između ostaloga, on je sjajnom komparativnom analizom oltarne pale dokazao da je njezin autor Gaspar Diziani, značajan mletački slikar XVIII. stoljeća. Važno otkriće dr. Lupisa jest slika Nike Nardellija „Sveti Vlaho“, koja se nalazi u prezbiteriju crkve. Nardelli je bio kraljevski namjesnik u Dalmaciji, jedini

na takvom položaju kao civil, odličan kao slikar amater, a posebno zaslužan za hrvatsku kulturu i likovnu umjetnost s kraja XVIII. stoljeća i početka XIX., kao pokrovitelj i sponzor Celestina Medovića i Vlaho Bukovca. Dr. Lupis datirao je raspelo u XVI. stoljeće, a spomenuo je i pronalazak bizantske kovanice iz XII. stoljeća, kao i zavjetne medalje iskovane u spomen poznatoga pothvata braće Ivanović.

Profesor Vidmarović prvi je u Hrvatskoj uočio toponimiju, oronimiju i hidronimiju poluotoka Vrmca, koje su upućivale na pretkršćansku sakralnu situaciju hrvatskih doseljenika u prvim stoljećima u ove krajeve. Sveučilišna profesorica dr. sc. Sanja Vulić, poznata hrvatska dijalektologinja, objavila je rezultate svojih terenskih sociološko-lingvističkih istraživanja među govornicima Donje Lastve.

Uspjela je detektirati, u rudimentima, najstarije slojeve očuvanoga hrvatskog subdijalekta ovoga kraja.

Novinar Siniša Luković objavio je kronologiju događaja vezanih uz svečano obilježavanje 600. obljetnice kojoj je bila posvećena cijela 2010. godina u Lastvi. Njegov priлог osobito je važan za suvremenu povijest ove župe. Kako je istaknuo u predavanju, on je i osobno doživio značajne promjene u svome odnosu prema Crkvi, doživjevši je kao živu i stvaralačku zajednicu.

U sklopu predstavljanja knjige priređena je izložba fotografija Antona Markovića posvećenih gornjolastovskoj crkvi i prošlogodišnjoj proslavi. Nakladnik ovog izdanja je Naklada Bošković, a sunakladnici su Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“ – područni centar Dubrovnik i župni ured svetog Roka iz Donje Lastve.

OD 28. PROSINCA 2011. DO 1. SIJEČNJA 2012. GODINE U BERLINU
ĆE SE ODRŽATI 34. EUROPSKI SUSRET MLADIH

Hodočašće povjerenja na Zemlji u Berlinu

Piše:
Vlasta BOŽINOVIĆ

U organizaciji ekumenske zajednice Taizé iz Francuske, trideset četvrti Europski susret mladih ili Hodočašće povjerenja na Zemlji bit će održan od 28. prosinca 2011. do 1. siječnja 2012. godine u Berlinu. Mladi iz cijele Europe, a i šire, bit će gosti obitelji grada Berlina, dok će se glavne točke programa održavati na berlinskome velesajmu Messegeländeu.

Svrha ovih okupljanja je zajednički rast u vjeri. Naša molitvena zajednica želi biti primjer otvorene Crkve, koja se otvara svakome i mjesto je zajedništva različitih mladih ljudi koji se sjedinjuju u zajedničkoj molitvi pred Gospodinom.

Kao i proteklih godina, mladi Kotorske biskupije pripremali su se za ovaj veliki događaj na molitvenim susretima

koji su se svake druge nedjelje održavali u drugoj župi Kotorske biskupije. Tijekom proteklih mjeseci susreti po župama održavali su se prema programu koji je u skladu sa smjernicama koje su braća iz Taizéa dala kao naputak za zajedničko pripremanje za Europski susret u Berlinu.

Molitveni susreti održani su u crkvama sv. Roka - Donja Lastva, sv. Petra - Bogdašići, sv. Eustahija - Dobrota, bl. Gracije - Muo, sv. Leopolda Mandića - Herceg Novi. Na ovim susretima sudjelovali su, uz dosadašnje hodočasnice, i mladi iz spomenutih župa, kao i ostali ljubitelji ovoga načina molitve.

Nakon zajedničkih molitvi mladi su razgovarali o svojim iskustvima s europskih Hodočašća povjerenja na Zemlji. Složili su se i istaknuli: „Kada se ljudi susreću, gledaju Božje lice, a to često zaboravljamo. Oni koji nikada nisu sudjelovali na susretima u Tai-

Crkva Sv. Roka

zéu ili u raznim europskim gradovima možda nisu svjesni da je to prilika koju treba iskoristiti jer se susreću mladi iz mnogih zemalja, upoznaju jedni druge, žive i slave svoju vjeru zajedno. Na taj način mi smo veliki dar jedni drugima. To nas sve potiče na razmišljanje da je svijet ipak manji nego što smo mislili. Domaćini će sve učiniti kako bi nam pripremili toplu dobrodošlicu i vjerujemo da ćemo se na kraju svi vratiti kući obogaćeni nezaboravnim trenucima te s iskustvom Neba ovdje na Zemlji.“

Također su naglasili da će naše Hodočašće povjerenja na Zemlji biti bogatije ako ga ne shvatimo samo kao izlet, pomak od svakidašnjice kod kuće, nego ako ga povežemo s našim svakidašnjim životom. Nadalje, mladi su potaknuli i prisutne da na naše molitvene

susrete pozovu i druge koji inače ne sudjeluju u crkvenim aktivnostima i zaključili: „Svrha ovih okupljanja je zajednički rast u vjeri. Naša molitvena zajednica želi biti primjer otvorene Crkve, koja se otvara svakome i mjesto je zajedništva različitih mladih ljudi koji se sjedinjuju u zajedničkoj molitvi pred Gospodinom.“

Duhovni asistent don Dejan Turza pohvalio je mlade za njihovo nesebično zalaganje i aktivno sudjelovanje u priprema i organizaciji molitvenih susreta i završnog hodočašća. Također je izrazio radost jer je molitva i iskustvo molitve u središtu priprema za susret u Berlinu: „Molitvom i međusobnim dijeljenjem ostvarujemo zajedništvo te naš odlazak na Susret više nije privatno putovanje, nego zajedničko hodočašće. Na taj način jača i naša spoznaja da

život nije egoistično traganje za vlastitom srećom i zadovoljstvom, već zajedničko putovanje u ‘nebesku domovinu’, putovanje na kojemu smo svi suodgovorni jedni za druge. To je lijepo i veliko iskustvo koje ne samo da treba iskusiti, već je ono sposobno promijeniti naše živote i ostvariti se djelatno u svakidašnjici, na radnome mjestu, fakultetu, u školi i župi.“

Sudionici Europskog susreta mladih bit će smješteni u berlinskim obiteljima i onima u mjestima nedaleko od Berlina. Nakon Novogodišnjeg bdijenja u Berlinu svakog mjeseca u jednoj župi u biskupiji bit će prezentiran ovaj vid molitve i svjedočit će se iskustvo sa Susreta jer je to prilika da pozovemo i druge na iskustvo susreta s Gospodinom u molitvi i uz pjesme iz Taizéa te uz čitanje Biblije.

BOŽIĆ JE

DRAGE SESTRE I BRAĆO!

Velika i draga novost svetkovine Božića ušla je ponovno u naše živote. Našim ljudskim tminama sujetlo božićne noći ponudilo je svoju sjajnost. „**Sujetlo istinsko, koje prosujetljuje svakog čovjeka, dođe na svijet.**“ Božić je, probudi se! Čuj pjesmu anđeoskog zbora i prihvati ponudu koja nam dolazi s neba! Svima vama, predragi, od srca rado želim da se tom ponudom veselo poslužite. U toj ponudi ima za svakoga od nas puno radosti i priželjkivanoga mira. Božić je, probudi se! Zapjevaj! Pomoli se! Ojunači se, čvrsto neka srce tvoje prione uz jaslce! Zaustavi se! Promatraj!

Uoči, sestro, brate, uoči u Božiću Božju poruku, Božje pismo. Prepoznaš u Božiću rukopis Boga našega! Rukopis, dapače krasnopis! Sve je to jednostavno, rekli bismo obično, prepoznatljivo, a opet tako drago i svakome prihvatljivo. Kad Bog piše - uvijek lijepo piše! Kad Bog šalje - uvijek najljepše šalje! Kad Bog poručuje - uvijek je to poruka mira, radosti, pravednosti, sigurnosti, istine, a nadasve ljubavi. Božić je, probudi se, pročitaj Božju poruku! Usvoji Božje nacrt i planove! „**Da poslušam što mi to Gospodin govori - Gospodin obećava mir narodu svojemu...**“, potiče pisac psalama. Starozavjetnik će poručiti: „**Tražite Gospodina svi skromni na Zemlji, a vi koji izvršavate odredbe njegove!**“

Probudi se, Božić je!

Kada se dogodilo najveće čudo povijesti - rođenje Sina Božjeg, kad je „**Riječ postala i nastanila se među nama**“, kad je „**Bog postao čovjekom**“, kako ispovijedamo u

Betlehem u crkvi sv. Ivana u Budvi

Vjerovanju, kad se dogodio prvi Božić, bila je noć, ponoć. Ljudi su tvrdo spavali. Pjesmu anđela čuli su

najprije oni koji su rođenome bili najbliži, pastiri: na poljanama betlehemskim „**...pod vedrim nebom čuvali su stražu**“

PROBUDI SE!

kod svojih stada...“. Prestrašene hrabri anđeo da se ne boje „**jer se dogodila velika radost za sav narod**“ i krenuše pastiri darivati, poniješe darove.

Od svih tih i mnogobrojnih drugih povijesnih oznaka Božić danas, od Njegova rođe-

nja dvije tisuće i jedanaeste, ništa nije izgubio, samo su načini i pristupi ponešto drukčiji, ali vrlo slični. U naše ljudske zabrinutosti i strahove Božić želi unijeti smirenost, želi ohrabriti sve koji mu dobronamjerno pristupaju (poput pastira ili sveta tri kralja). Ljudskim zabrinutostima nudi veselu pjesmu božićnu, ljudskim nelogičnostima nudi dobronamjernost, ljudsku oholost upućuje na jednostavnost i skromnost, a gospodare ovoga svijeta ne želi uznemiriti i rastužiti, a najmanje razdružiti i preuzeti njihovu ulogu, ali ih želi upozoriti na vrijednosti života, vrijednosti vjerovanja i svega što je korisno za život svakog čovjeka. Svijet, u kojem se, tako nam se barem čini, malo ulaže u pravednost iako se puno govori o ljudskim pravima, taj svijet Krist želi upozoriti na pravednu raspodjelu svjetskih dobara, na iskreno i istinsko poštovanje svakog čovjeka, na dostojanstvo svake ljudske osobe i na poštovanje prava svakog čovjeka od prirodnog začeca do njegove prirodne smrti.

Božić je, probudi se! „**Probudi se, dušo moja! Probudi se, harfo i citro! Probudit ću zoru jutarnju.**“ Okupimo se ovih svetih božićnih dana oko Krista! Neka se u našim zajednicama osjeti potrebna i lijepa povezanost! U kući, u obiteljima ponajprije, u susretima, na poslu. Nedjeljna i blagdanska sveta misa neka bude blagoslovljeni čin vjere koji će hraniti našu vjerničku povezanost!

Radosno svima čestitam Božić i od srca želim veseo i blagoslovljen početak nove 2012. godine! Sve vas pozdravljam moleći za vas Božji blagoslov i želeći da „**obilujete milošću, mirom i ljubavlju**“!

Mons. Slobodan Štambuk,
Biskup hvarsko-brački-viški

*MONS. ILIJA JANJIĆ, KOTORSKI BISKUP, POSJETIO JE
POČETKOM GODINE MISIONARE U TANZANIJI*

KRŠĆANSTVO na tlu Afrike

**Afrika je veliko polje pastoralnog rada. I poganska
plemena žele primiti kršćanstvo.**

Piše:
Mons. Ilija JANJIC

Usrpnju 2010. godine Kotorska biskupija bila je domaćin misionarima hrvatskoga govornog područja. Među njima su bila dva misionara Splitske nadbiskupije don Nikola Sarić i don Ante Batarelo, koji više od 30 godina djeluju u Tanzaniji, u Africi. Od njih sam primio poziv: „Dođite nam, taj Vaš posjet će biti potpora i nama u našem misijskom radu i vjernicima gdje pastoralno djelujemo.“ Poziv je to na koji sam se vrlo rado odazvao.

Ljubav prema misijama ulio mi je p. Ante Gabrić koji je

bio u kući u Vidovicama dva dana prije moje mlade mise, koju sam slavio 20. kolovoza 1969. godine. Ta ljubav prema misijama tinjala je u danima mladosti moga svećeničkog zanosa. Slijedio je novi susret s misionarom iz Zambije bratom Ilijom Dilberom, DI, koji je 1973. godine posjetio Boku kotorsku. Godine 1976. ponovno sam se susreo s p. Antom Gabrićem i Majkom Terezijom, koji su bili u Solinu kada se s oduševljenjem spominjala 13-stoljetna povezanost Hrvata s Katoličkom crkvom. Nakon te solinske proslave već spomenuti svećenici Splitske nadbiskupije pošli su u Afriku, a ja sam ostao u svojim misijama u Kotorskoj biskupiji.

Eto, nakon toliko godina moga svećeničkog rada na tvrdom tlu ove mjesne Crkve dobio sam priliku posjetiti misije na afričkom kontinentu. San se ostvario od 15. do 27. veljače ove godine. U zračnu luku glavnoga grada Tanzanije Dar es Salaam sletio sam 16. veljače u 1,30 poslije pola noći. Velečasnog Milana Kerša, župnika Zrinskog Topolovca (Križevačko-bjelovarska biskupija) i mene dočekaao je don Ante Batarelo. Bio sam oduševljen novim podnebljem na tlu Afrike gdje je već zemlja drukčija (žuto-crvene boje), gdje je biljni i životinjski svijet drukčiji od našega europskog, a i ljudski rod ima drukčiju boju. Tako mi je Stvoritelj dopustio da se divim različitosti njegovih stvorenja.

Tih deset dana na afričkom tlu za mene ostaju nezaboravni. U misijskoj postaji Ujewa gdje djeluje don Ante bio sam kao kod kuće. Već prvi dan moga boravka u misijama obišli smo centar gdje se u krugu misijske postaje nalazi: dječji vrtić, bolnica, stolarska radionica, radionica

za šivanje, gospodarstvo sa stokom i svinjama te ribnjak. Bilo je lijepo promatrati osobe koje su zaposlene u tom centru, svi oni od kuhinje do ambulate rade s osmijehom na licu. Među domaćim osobljem djeluje i jedna volonterka iz Dalmacije, Nada Vuletić, koja je članica udruge Zdenac, a dobrovoljno radi u dječjem vrtiću. Djeca je vole, a ona ih uz ostale zaposlene uči prati pribor za jelo, očistiti učionice, uči ih i pjevati. Posebno sam oduševljen pastoralnim radom našeg misionara don Ante koji mora nadgledati sve djelatnike centra, ali tu su i druge djelatnosti pastoralnog rada. U župi se nalazi i katolička gimnazija koju vode Montfortanci iz Indije. Blizu njih su i časne sestre iz Indije koje se brinu za katoličku osnovnu školu.

Veselilo me da sam bio nazočan jednom vjenčanju u filijalnoj crkvi bl. Alojzija Stepinca u Rujewi koje je obavio don Ante. Uz potrebne dozvole mjesnog ordinarija u nedjelju, 20. veljače, podijelio sam u toj istoj crkvi, sada najvećoj u Tanzaniji (može primiti 3.000 ljudi), sakrament krštenja za 33 djece školske dobi koji su se pripremali tri godine za krštenje. Na istoj svetoj misi podijelio sam i sakrament potvrde za 56 potvrđenika. U gimnazijskoj školskoj dvorani imao sam sv. misu 21. veljače. Bilo ih je oko 700. Među njima su osim katoličke mladeži nazočni i luterani te mladi iz muslimanske zajednice. U propovijedi sam potaknuo da sačuvaju svoj ljudski identitet, da budu dobri ljudi i da se ne upuste u razvratnosti današnjice. Dana 22. veljače, na blagdan Katedre sv. Petra u filijalnoj crkvi u Igavi podijelio sam za 58 krštenika sakrament krštenja, a za 59 potvrđenika

sakrament svete potvrde. Dana 23. veljače održao sam sv. misu djeci iz osnovne škole. Djecu sam potaknuo da ostanu dobra pa će na taj način biti ponos svojih roditelja, ponos ove škole, ponos svoga naroda i ponos Crkve, čiji su članovi postali krštenjem. Napomenuo sam im da vole Isusa jer Isus i njih voli i podsjetio sam ih kako je Isus govorio: „Pustite malene k meni jer takvih je kraljevstvo Božje!“ I u nedjelju i u utorak govorio sam o značenju sakramenta krštenja i potvrde i kako nas Crkva preko tih sakramenata želi usmjeriti ka svetosti života. Rekao sam im da budu sretni jer baš na tlu Afrike, u Egiptu, Bog je Mojsiju objavio svoje ime: „Ja sam onaj koji jesam.“ To njegovo ime je nepromjenjivo i zove nas, ljude trećeg tisućljeća, da ga priznamo, da ga štuujemo, da ga volimo. U svim svojim propovijedima nisam mogao a da ne istaknem svetost mučeništva sv. Tripuna, zaštitnika katedrale u Kotoru i Katorske biskupije. Imao sam priliku također govoriti o velikanima vjere iz Boke i njihovim svetim životima: sv. Leopoldu, bl. Graciju i bl. Ozani.

Za vrijeme mog boravka u Tanzaniji, zajedno s don Antom obišao sam kardinala Polikarpa Pendu u Dar es Salaamu i biskupa mons. Evarista Chengula u gradu Mbeyi. Posjetio sam također sjedište biskupije Iringi, u kojoj djeluje don Ante. Bilo je mnogobrojnih susreta s misionarima u drugim mjestima od kojih izdvajam susret s misionarima u mjestu Dokawi, don Draženom Klapežom i don Nikolom Sarićem. Između ostaloga, don Dražen izvijestio me je o gradnji nove crkve u Sukoinu. Prilikom našeg posjeta tome mjestu obišli smo pleme Masai. Sa-

stali smo se s poglavicom plemena, njegovih 6 žena i 38 djece i s njima razgovarali o prilikama u kojima oni žive. Ima slučajeva da i ti poganski Masai žele primiti kršćanstvo. Tada spremno prihvaćaju propise Crkve i odriču se mnogoženstva.

Uistinu, Afrika je veliko polje pastoralnog rada. Neka

Svevišnji blagoslovi rad naših misionara i svih kršćanskih misionara koji se odvažaju za taj apostolat. A mi mislimo na njih, još više molimo za njih i žrtvujemo se za njih te po mogućnosti izdvojimo u materijalnom smislu nešto za njihove potrebe jer kad se vide njihove potrebe, onda se naše mnogostruko umanjuju.

Obred krštenja

809.g.

13. siječnja:

Tradicionalni datum prenosa moštiju **Sv. Tripuna** u Kotor. Kotorski građanin **Andrea Saracenis** sagradio crkvu tipa martirija u čast ovog sveca, koji uskoro postaje patron grada. Sarkofag ktitora sa natpisom iskopan **1849.g.** u ulici ispod arkade između Katedrale i Biskupije, sada u Katedrali.

867.g.

Navala flote **Saracena** sa Sicilije i pustošenje »donjeg« Kotor.

Literatura: Konstantin Porfirogenet, *de administrando imperio*, cap. 29.

945.g.

Vizantijski car pisac **Konstantin VII Porfirogenet** (905-959, car od 913), sin Lava VI Mudrog a unuk Vasilija I, napisao djela *De thematibus* o temama Carstva, *De ceremoniis* o dvorskim ceremonijama, kao i priručnik za sina Romana *De administrando imperio*, u kome ima dosta podataka o Slovenima i jadranskim gradovima, sve na grčkom jeziku

Izvor: Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium, vol. VII, Documenta historiae chroaticae periodum antiquum illustrantia, Zagabriae, 1877. (collegit, digessit, expleuit Dr. F. Rački)

Saracenorum Siciliae in Dalmatiae et Chroaciae hostiles. Dalmatinorum et Chroatorum contra eosdem Saracenos auxilia.

Saraceni Buduam, Rosam et inferior Catarum capiunt, Ragusium obsident (840). Dalmatini et Chroati in obsidione Bari (869-71) auxilia praestant.

Latinski prevod:

Sub imperio autem Michaelis, filii Theophili, classis ab Africa ascendit triginta sex navigiorum, quae Soldanum et Samanum et Calphum duces habebant. Hi subegerunt sibi varias Dalmatiae urbes, et Boutoban et Rosan et inferiora Decatera. Venerunt etiam ad eorum metropolim, quae Ragusium dicebatur, eamque satis longo tempore obsederunt.

Prevod:

Naime, za vladavine Mihaila, sina Teofilovog, flota iz Afrike doplovi od 36 brodova, kojima su Soldan i Saman i Kalfun bili vođe. Oni pokoriše razne gradove Dalmacije, i Budvu, i Rose, i donju Dekateru. Došli su takođe do njihove metropole, koja se zove Raguzium, i nju su dosta dugo vremena opsijedali.

cap. 29, de administrando imperio.

- Chroatia et Dalmatia romana, eiusque conterminae regiones dimidio saec. X

Dalmatiae urbes: Ragusium, Spalathum, Tragurium, Catharum et Jadera, item insulae Vecla, Arbe, Op-sara, Lumbricatum aliaeque

Latinski prevod:

Urbs Decatera lingua Romanorum significat angustatum et percussum, quoniam mare ingreditur tamquam lingua coangustata ad quindecim immo ad viginti usque millia passum. Estque urbs illa sita ad maris complementum. Habet vero circum se urbs illa montes altos, ita ut estate tantum solem videat, quod tunc in medio caeli sit, hieme vero numquam. In hac urbe depositus fuit sanctus Tryphon, qui omnes omnino aegrotos sanat, maxime eos qui ab impuris spiritibus vexantur;

templum vero ipsius rotundum est.

Prevod:

Grad Dekatera znači na jeziku Romeja usko i stisnuto, pošto se more zavlači poput suženog jezika na petnaest ili dvadeset milja. Ovaj je grad smješten na moru. Ima oko sebe ovaj grad visoke planine, tako da ljeti vidi sunce samo kad je ono na sred neba, a zimi zapravo nikada. U ovom je naime gradu bio položen sveti Tripun, koji liječi od svih bolesti, a od svih najbolje one koje su obuzeli zli duhovi; njegova je crkva zasvođena.

Slavorum provinciae Chroatiae finitimae: Narentanorum regio, Zachlunia, Terbunia, Diocleia et Serblia.

Latinski prevod:

Et quidem praedicta Chroatia cum reliquis Sclabiniis ita sita est: Dioclea porro propinqua est Dirachii oppidis Elisso, Helcynio et Antibari, extenditurque Decatera usque, montana autem Serbliae finitima sunt. A Decateris vero incipit Terbuniae principatus porrigitque se Rausium usque, at versus montana Serbliae adiacet.

Prevod:

A zapravo rečena Hrvatska sa raznim sklavinijama ovako je postavljena: Dokleja je zapravo nedaleko od kastela Drača, Lisosa (Lješa), Helcinija (Ulcinja) i Antibarija (Bara) i proteže se sve do Dekateru (Kotora), dok su joj planine Srbije obližnje. Od Dekatera zapravo počinje kneževina Travunija koja se pruža sve do Rausija (Dubrovnik), te prema planinama Srbije leži.

cap. 30, de administrando imperio

DARUJTE SI ADVENT U ZAGREBU!

Bogat kulturno-zabavni program i ove će se godine odvijati u okviru tradicionalne predblagdanske manifestacije Advent u Zagrebu, koja se organizira na središnjem gradskom trgu kao i ostalim trgovima i ulicama grada, a započinje 27. studenoga i potrajat će sve do 1. siječnja 2012. godine.

Advent u Zagrebu počinje tradicionalnim paljenjem prve adventske svijeće 27. studenog na Trgu bana Jelačića, a Turistička zajednica grada Zagreba dodatno je obogatila program pa tako od ove godine kreću novi programi Advent na

Zrinjevcu i na Trgu žrtava fašizma, dok će se ispred Muzeja Mimara, 2. prosinca održati Multimedijalna 3D Mapping projekcija.

Program 3D Mapping projekcije počinje u 19:00 sati, a građani i posjetitelji Zagreba doživjet će vrhunsku virtualnu predstavu uz okrijepu na prigodnom šanku te im je osiguran besplatan ulaz u muzej u vremenu od 20:15 do 22:00 sata.

Veliko otvorenje Adventa na Zrinjevcu zakazano je za 3. prosinac u 18:00 sati, gdje će se na pozornici starog Gradskog paviljona odvijati

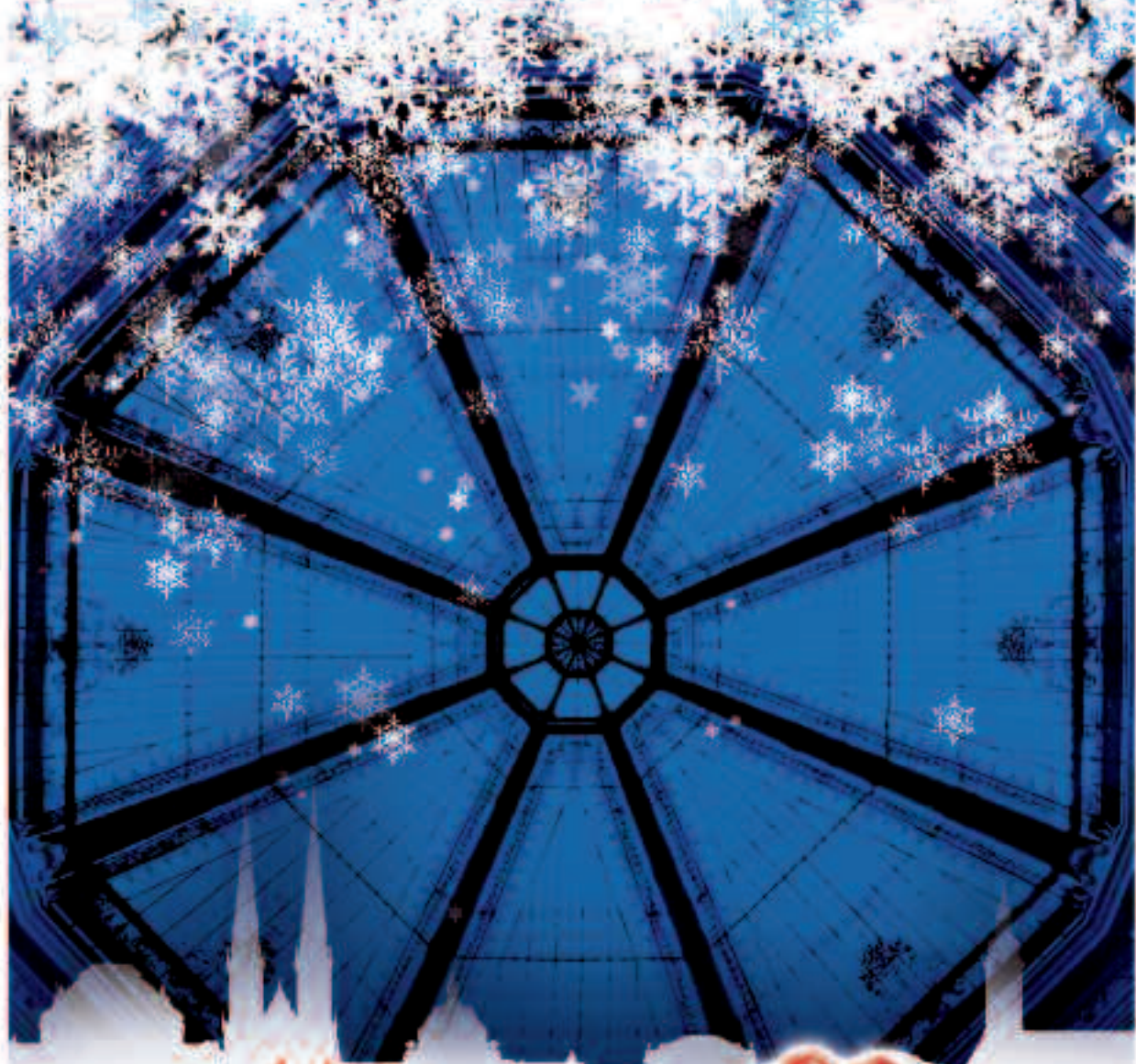
razna glazbena događanja. Bit će tu božićnih koncerata, valcera te pomno odabranih glazbenih programa, a svi posjetitelji ovih glazbenih manifestacija moći će uživati i u pomalo zaboravljenim zagrebačkim specijalitetima: krpicama sa zeljem, domaćim juhicama ili zapečenim štruklama; zagrijati se toplom čokoladom ili kuhanim vinom te za svoje najdraže kupiti unikatne suvenire i božićne ukrase.

Više informacija o Adventu u Zagrebu, koji će potrajati sve do 1. siječnja 2012. godine možete pronaći na adresi www.adventzagreb.com.

Kontakt: Marlisa Fašaić
voditeljica odjela razvoja proizvoda
TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA
Kaptol 5
10000 ZAGREB
tel: +385-1-4898531, 4898500
fax: +385-1-4814340
e-mail: mfasaic@zagreb-touristinfo.hr
web: <http://www.zagreb-touristinfo.hr>

ZAGREB

grad koji grije...

U SURADNJI S BOKELJSKOM MORNARICOM 809 ZAGREB OD NOVE GODINE OBJAVLJIVAT ĆEMO PRILOGE O NAŠIM SUNARODNJACIMA U HRVATSKOJ

Bokelji u Hrvatskoj

Piše:

Dr. Josip GJUROVIĆ

Stara rodoslovlja živućih bokeljskih obitelji, bogate arhive, crkvene i katastarske knjige, imena i godine pokojnika na starim kamenim grobovima izglacanim od hoda prohujalog vremena, pokazuju koliko su dugi, duboki i čvrsti korijeni Bokelja u tome čudesnom dijelu prirode. Ali, vjetrovi su oduvijek s obiteljskih stabala otpuhivali pokoje sjeme u bliže ili dalje prostore svijeta. Bilo zbog prosperitetnih poslovnih programa, uzbudljivih izazova moćnih središta, egzistencijalnih potreba ili društvenih potresa. Migracije, velike i male, pojedinačne i grupne, neizbježne su, prisutne od pamtivijeka.

Doprli su tako Bokelji do

Vjetrovi su oduvijek s obiteljskih stabala otpuhivali pokoje sjeme u bliže ili dalje prostore svijeta

obala Baltika i Dunava i dalekih preookeanskih zemalja. Mnogi su se istaknuli i dali značajne doprinose umjetnosti, kulturi, znanosti i društvenom životu sredine u koju su došli. Gradili su Sueski kanal i njime pilotirali, slikali na dvoru rumunjskog kralja, bili pisci i pjesnici i na jezicima nove domaje, prvaci opera, skladatelji, i djelovali u svim područjima ljudske djelatnosti. Još od davnina, pa sve do današnjih dana!

Koliko znamo o njima? Jesu li ispali iz zavičajne memorije? Koliko je njihovo bokeljsko podrijetlo poznato u sredinama u

kojima su živjeli?

Ta intrigantna znatiželja, ta potreba da se ne izgubi stvaralačko djelovanje naših ljudi, raštrkano po prostoru i vremenu, bila je jedna od velikih zadaća bratovštine Bokeljske mornarice u Zagrebu, udruge koja poput matice u Kotoru ima od 1859. godine memorijalni karakter i zadaću čuvanja tradicije i povijesnih vrijednosti na kojima počiva slava bokeljskog pomorstva i kulture.

Zahvaljujući plejadi prethodnih vrijednih i upornih istraživača prošlosti Boke, sve do današnjeg admirala Bokeljske

Zvona moga grada

**Zvonila su za oluje, zvonila
su za vjenčanja
Zvonila su za živote i za
zadnja putovanja
Kao neka vječna glazba, naše
slave, našeg jada
Zvonila su od davnina, stara
zvona moga grada
(Drago Britvić)**

mornarice Miloša Miloševića, arhivista po struci i vokaciji, i njegovih sljedbenika, puno toga je napisano i postalo poznato. Ali puno toga još je ostalo i treba popuniti sliku vremena, ljudi i njihovih djela.

Bokelji izvan Boke kotorske također su ostavili trag svog postojanja i djelovanja, o čemu su napisani mnogobrojni članci, stručni i znanstveni prikazi (npr. dr. sc. Lovorka Čoralić o Bokeljima u Mlecima ili Damir Murković o Bokeljima u Trstu, i mnogi drugi).

O Bokeljima u Hrvatskoj nema puno podataka ni većih istraživanja. A migracija je sigurno bilo još od bizantinskog doba. Bliske veze Kotora i Dubrovnika davno su dale neka poznata dubrovačka imena bokeljskih korijena (Držić, Bona i dr.), a tijekom vremena sve je veći broj bokeljskih obitelji bio aktivan, često i istaknut dio grada pod Srđem. S gradovima na jadranskoj obali povezivali su nas stoljećima morski putevi i ista povijesna sudbina: 377 godina Venecije (od 1420.) i više od jednog stoljeća Austrije (do 1918.). Zbog pada ekonomske moći bokeljskog pomorstva prva veća iseljenja dogodila su se baš za vrijeme vladavine au-

strijskog carstva. Mnogobrojne kapetane s obiteljima povukao je austrijski „Lloyd“ u Trst, ratna luka u Pulu, kao i u dalmatinske gradove. Mnoge su privukle bolje društvene ili poslovne pozicije, mlade studij u Grazu, Beču, Pragu pa su se našli i u kontinentalnom dijelu tada moćne središnje europske države. Tako su došli i u Hrvatsku. Moj djed je, na primjer, kao liječnik u austrijskom zdravstvu službovao i s obitelji živio u Zadru, Vrgorcu i Cavtatu, da bi se na kraju vratio u Boku.

Povijesni događaji na ovom prostoru, nakon Prvoga i Drugoga svjetskog rata, kao i u važnim vremenima pogodovala su daljnjem odlasku pojedinaca i obitelji u Hrvatsku.

U Zagrebu se ubrzo nakon pada Austrije okupilo toliko obitelji da se već 1921. godine organizirano slavio sv. Tripun, a 1924. registrirano je „Društvo Bokelja“. Društvo se povezalo 1956. godine s „Bokeljskom mornaricom“ u Kotoru i postalo njezina zagrebačka podružnica koja je dala admirala akademika Brajkovića i s vremenom povećavala svoje članstvo sve do današnjih dana. Bokelja je, međutim, više nego

što su evidentirani članskim iskaznicama i u Dubrovniku, Splitu, Rijeci, Puli te diljem Hrvatske.

U našem dugoročnom programu začeta je ideja o prikupljanju podataka o bokeljskoj dijaspori u Hrvatskoj i njezinim istaknutim pojedincima, kao i njihovim značajnijim ostvarenjima, u publikaciji u leksikografskom izdanju. Prvi koraci u Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža“ učinjeni su uz pomoć pok. prof. Antuna Simovića, ali je proces dugotrajan i zahtjevan pa će trebati više vremena za njegovu realizaciju.

U susret tom programu prihvaćen je prijedlog Uredništva *Hrvatskoga glasnika* HGD CG i gosp. Tripe Schuberta o sukcesivnom predstavljanju istaknutijih Bokelja u Hrvatskoj autorskim prikazima i intervjuima u *Hrvatskome glasniku*. Čitateljima toga zanimljivog mjesečnika otvorit će se još jedan prozor u sudbine i kretanja svojih nekadašnjih sumještana i sadašnjih događaja u Hrvatskoj. Želja nam je da se čitalačka publika poveća ne samo u Crnoj Gori, nego i u ne tako maloj bokeljskoj dijaspori u Hrvatskoj.

OSVRT NA ZVONO IZ CRKVE SV. FRANE NA GURDIĆU STARO 550 GODINA

Piše:

Don Anton BELAN

Veliki hrvatski pjesnik „trubadur Croatiae“ A. G. Matoš naziva zvona svetinjom i poezijom. Njihov glas je „glas ljudske tuge, radosti i molitve, sloge i ljubavi... Zvono je zračna, silna molitva što se svaki dan po tri puta penje put oblaka i do prvih zvijezda...“. Iako su zvona već bila poznata u Kini još 3.000 godina prije Krista, tek su u kršćanstvu doživjela dug i kompleksan razvoj kakav nam je danas poznat.

U životu jedne srednjovjekovne komune kao što je bio Kotor za koji se u Kotorskom statutu

kaže da je „jedan od boljih gradova Dalmacije“ (cum haec civitas Cathari sit una de melioribus civitatibus Dalmatiae, cfr. pars pro pulsando tertiam et nonam ad Ecclesiam Sancti Triphonis), glas zvona imao je veliki značaj u cjelokupnome vjerskom i društvenom životu grada. Na glas zvona okupljali su se građani na molitvu, turobni zvuk zvona oglašavao je smrt, zvona katedrale okupljala su općinske vijećnike na vijećanje (nos comunitas Catharensis ad sonum campae ut moris est congregati). Nije tako bilo 23. IV. 1667. godine kada su se sastala sva tri kotorska vijeća (Veliko, Malo i Vijeće umoljenih), ali bez uobičajenog poziva zvonom jer su zvonici

katedrale bili srušeni sa zemljom (Ommesso il suono della campana per l'accidente occorso del terremoto, per causa del quale restarono atterati li doi Capanili del Domo), čitamo u dokumentu Istarskog arhiva u Kotoru, SN CV, 934. Glas zvona štitio je od oluja i gromova (fulmina franco). Zvona su pozivala na uzbunu, kako je to bilo određeno 16. VII. 1663. godine: „...U slučaju napada na Kotor i okolicu poziv na uzbunu daje se s tri topovska hica s tvrđave i zvonjavom zvona na katedrali sv. Tripuna...“

Oglašavanje vjerskih obreda zvonjavom u kršćanskoj tradiciji bilo je utvrđeno dekretom pape Sabinijana (604. – 606.), a umjetnost lijevanja zvona usavršili su benediktinci. Benediktinski redovnik Teofil (XII. st.) napisao je prvi traktat o tehnici i lijevanju zvona. Među najstarijim liturgijskim zvonima ubraja se zvono bazilike Sv. Zena, Verona, koje datira u IX. ili čak u VII. stoljeće. Značajniji razvoj liturgijskih zvona počinje tek od XII. stoljeća, te ona i danas zadivljuju veličinom i plemenitošću zvuka.

Prvi spomen na kotorska zvona ostao je sačuvan u Pontifikalu i Lekcionaru Kotorske biskupije koji se danas čuva u Sankt Peterburgu, a potječe iz XI. - XII. Stoljeća te je pripadao kotorskom biskupu Grimoaldu.

Na području Kotorske biskupije, kao uostalom i posvuda u Europi, nije sačuvan veliki broj srednjovjekovnih zvona. Poznato je da su zvona vrlo delikatni glazbeni instrument podložni lomljenju pa se stoga često moraju ponovno lijevati. Tako je 1440. godine na zvoniku crkve svete Marije od Rijeke, koja je imala tri zvona, slomljeno zvono zamijenjeno novim (Bak. I, 125.). Za vrijeme Francuske revolucije i Prvog svjetskog rata zvona su se skidala sa zvonika i od bronce su se radili topovi. Turci su ih skidali i odnosili kako njihov zvuk ne bi pozivao na uzbunu i tako najavio njihov napad ili su ih ponovno prodavali kršćanima.

U Prvom svjetskom ratu 1917. godine u Kotorskoj biskupiji skinuto je oko 70 zvona sa zvonika koji su ukupno težili 13.515 kg. Veći dio tih zvona imao je povijesnu vrijednost jer su zvona nastala od XVI. do XVIII. stoljeća. Dva zvona iz XV. stoljeća ostala su sačuvana do danas. Jedno se nalazi u Bogdašićima, nema označenu godinu lijevanja, ali po paleografskoj analizi slova koja su gotička, a zvono ima kasnogotičku formu, sasvim sigurno pripada XV. stoljeću. Drugo sačuvano zvono je iz crkve sv. Josipa u Kotoru. Nekada se nalazilo

u zvoniku crkve sv. Frane na Gurdiću (XIII. st.). Kada su 1657. godine crkva i samostan zbog navale Turaka bili porušeni, zvono je bilo preneseno u novu crkvu sv. Frane u gradu. Ova crkva bila je u funkciji do 1840. godine te je zvono 1857. bilo preneseno u zvonik crkve sv. Josipa, a taj zvonik pripadao je crkvi svetog Križa (XIII. st.) koja je bila srušena prigodom izgradnje današnje tamnice.

Dimenzije zvona su: visina 85 cm, prečnik otvora 69 cm, a težina je oko 200 kg. Na njemu je gotički natpis: **+ MCCCCLXI IOANES DE FRANCHIUS ME FECIT IN VENECIAS** i na plohi su u plitkom reljefu nacrtani obrisi raspela na Kalvariji. Patibulum izlazi iz stilski široko oblikovanih pet latica cvijeta koje sim-

boliziraju pet rana Isusovih. Kristove noge prekrštene su bez supedanea, vide se rane ispod čavala, korpus je gotički modeliran bez titulusa nad glavom, dok perizoma preko Kristova boka već odaje duh nadolazeće renesanse. Zvono je kasnogotičke forme i najstarije je u Boki kotorskoj i Crnoj Gori te je još uvijek u upotrebi. Ove godine (2011.) slavi značajan jubilej odnosno 550 godina života i rada. Do potresa 1979. godine, pa i nekoliko godina kasnije, ovo zvono zvonilo je prilikom smrti kotorskih građana.

Na Gurdiću u crkvi sv. Frane, izvan zidina, bilo je najveće kotorsko groblje (campo santo), sto-

ga je sačuvan i ovaj kontinuitet zvonjenja prigodom smrti. On nije prekinut ni nakon njegova premještanja u grad, prvo u crkvu sv. Frane, pa zatim u crkvu sv. Josipa. Uz njega je u zvoniku još jedno zvono iz 1591. godine koje je također preneseno iz sv. Frane 1857. godine te i ono slavi jubilej od 420 godina. Darovali su ga Benetto Pasquali i Triphon Drago, kako i piše u natpisu na njemu, a izlio ga je: **Opus Iouannes Baptiste – Toni.** Ovaj ljevaoničar zvona iste godine izlio je i zvono za crkvu sv. Ivana u Šibeniku.

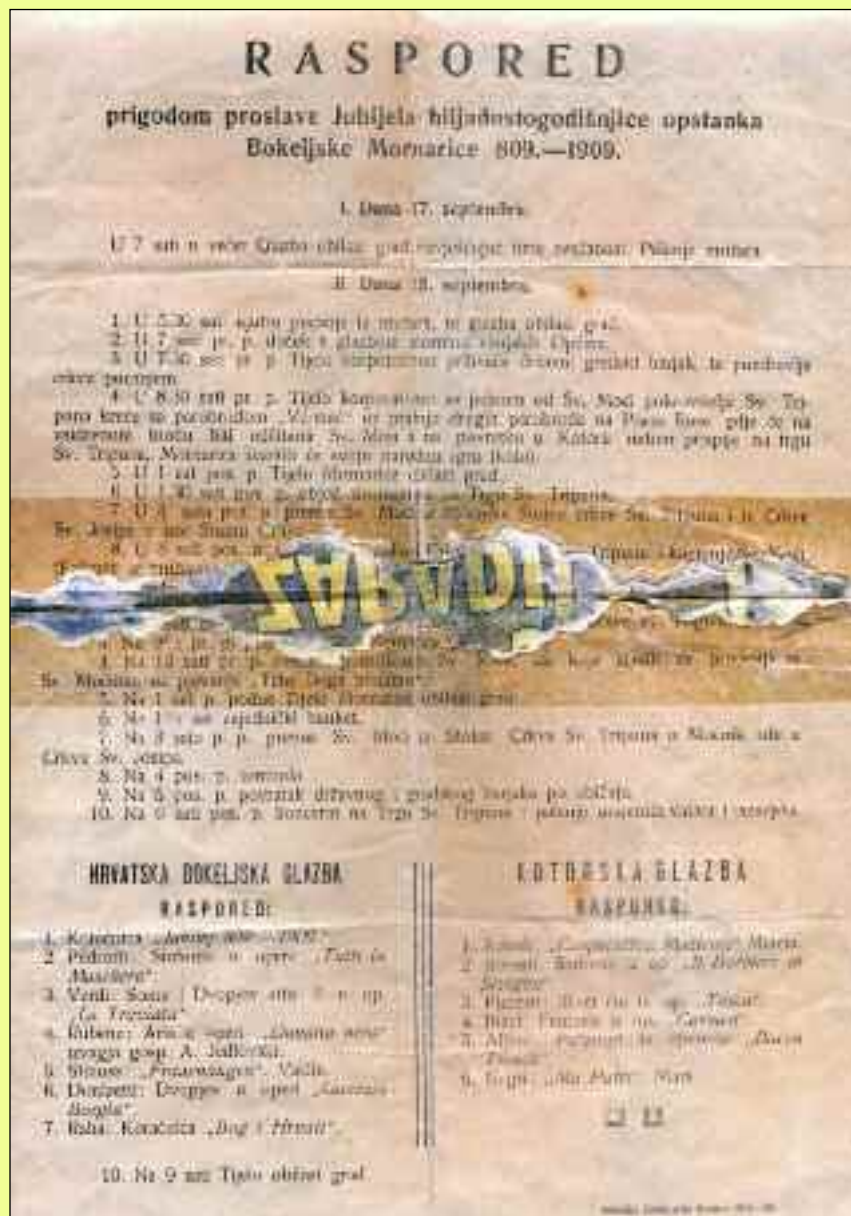
Najstarije zvono u Hrvatskoj, koje i danas zvoni, nalazi se na zvoniku crkve sv. Petra u Supetarskoj Drazu na otoku Rabu, a izliveno je 1290. godine. U Crnoj Gori najstarije zvono čuva se (nije u upotrebi) u riznici Cetinjskog samostana, a izliveno je u Veneciji 1306. godine. Na njemu je ovaj natpis: + MAGIST LUCAS DE VENECIIS ME FECIT

+ XPS VINCIT. XPS REGNAT.
XPS INPAT + A.NO DNI
MCCCVI

Na otoku Mazzorbo istočno od Burana, u gradu na laguna-ma, nalazi se još jedno zvono ovoga ljevaoničara zvona i datirano je 1318. godine, a nosi istovjetan naziv kao i zvono u Cetinjskom samostanu. Ovaj zaziv je preuzet iz latinske liturgije, a u prijevodu glasi: Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada. Sljedeće godine (2012.) navršava se 500-ta godišnjica zvona u zvoniku franjevačke crkve sv. Klare, koje je izlio (1512.) poznati hrvatski ljevaoničar topova i zvona Ivan Rabljanin.

Ovaj kratki osvrt na zvono iz crkve sv. Frane na Gurdiću neka bude sjećanje na franjevačku prisutnost u gradu Kotoru u kontinuitetu od 1265. godine, kao i doprinos proslavi 750. godišnjice koja će se proslaviti 2015. godine.

Vremeplov

Vrijeme brzo prolazi, događaji se nižu jedan za drugim, život i običaji se mijenjaju, zapisano ostaje za vječnost.

Zanimljive dokumente, fotografije i događaje potrebno je otrgnuti od zaborava, zato ćemo ih u ovoj rubrici objavljivati.

Iz osobne arhive našeg sunarodnjaka koji živi u Splitu, Heliodora Prelesnika, za ovaj broj odabir je obavio Dario Musić.

*Vesele Božićne blagdane i sretnu
Novu 2012. godinu čitateljima
Hrvatskog glasnika poželjeli su:*

Pansion "PANA"

Antun-Pana Milosevic
Sv.Eustahije 253
Kotor Crna Gora
Tel;032333306 -301204-Faks
032333307
Mobilni 069086933 -
E.mail panamilosevic@t-com.me

Rent a car-Kotor
+382 69 34 60 35
+382 67 22 72 93
www.maremonti@gmail.com
www.maremonti.me

fotoparteli
digital

Najljepše želje u 2012. godini

digital print

flajeri, vizitkartice, naljepnice,
pozivnice, plakati, kalendari, katalogi,
čestitke, fascikle, novogodišnji program,
štampa velikog formata

PROMOTIVNI MATERIJALI

Stari grad, Kotor - 032/302-560 ; 325-924
fotoparteli@gmail.com / parteli@t-com.me

**BOKELJSKA
MORNARICA**

SRETNE BOŽIĆNE I NOVOGODIŠNJE PRAZNIKE ŽELI VAM ISKRENO KOLEKTIV POMORSKOG MUZEJA CRNE GORE - KOTOR

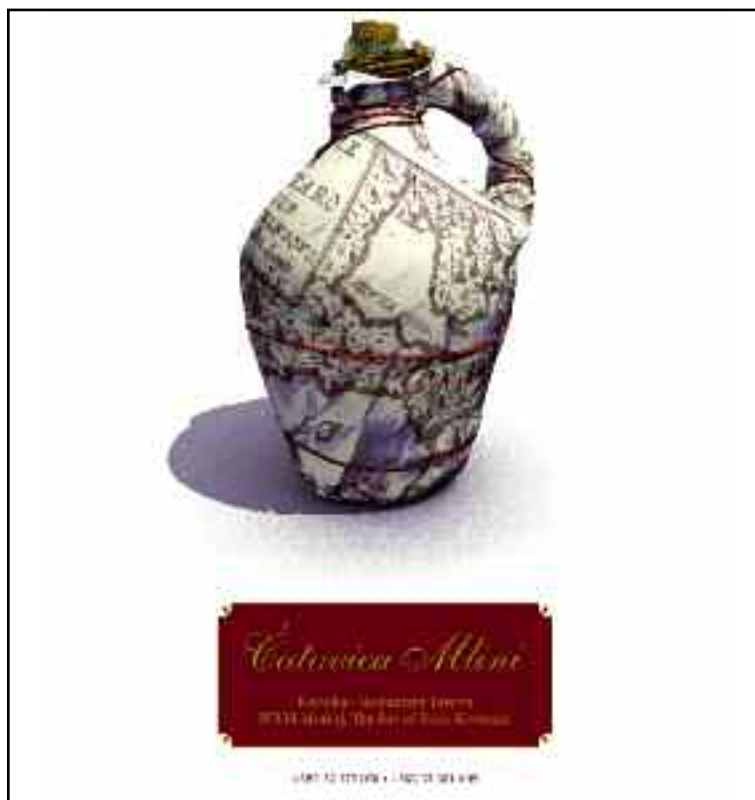

MUZEJ: 304-720 CENTRALA
304-721 BIBLIOTEKA
304-722 DIREKTOR

FAX : 325-883

E-MAIL: pom.muzej.dir@t-com.me

WEB SITE:
WWW.MUSEUMMARITIMUM.COM

MEDIJSKI PARTNERI

Dragim prijateljima, poslovnim partnerima i svim ljudima dobre volje, djelatnici Veleposlanstva i Generalnog konzulata Republike Hrvatske žele blagoslovljen Božić i uspješnu Novu 2012. godinu

Hrvatski glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Časopis bez granica

Časopis Hrvatski glasnik, izdavača Hrvatskog građanskog društva, jedino je glasilo Hrvata Crne Gore. Bavi se temama važnim za život hrvatske zajednice u Crnoj Gori: političkim, gospodarskim, društvenim, kulturnim, povijesnim... ali je i u stalnoj misiji povezivanja dvaju država, Hrvatske i Crne Gore.

Distribuirana se u Crnoj Gori, a putem pretplate stiže u Hrvatsku, Europu, Australiju, SAD...

Otvoreni smo za suradnju, sugestije i dobronamjerne primjedbe.

Nastojimo da svaki sljedeći broj uradimo bolje i kvalitetnije, sa raznolikim i zanimljivim sadržajem.

Budite i dalje s nama, šaljite Vaše priloge, budite i Vi jedan od kreatora našeg i Vašeg lista!

Pretplatite se!

NARUDŽBENICA

Ovim neopozivo naručujem primjeraka "Hrvatskog glasnika"

Ime i prezime/naziv tvrtke

Ulica i broj

Grad

Poštanski broj

Država

Tel/fax

E-mail

Datum

Potpis/pečat

Hrvatski glasnik

PRETPLATITE SE!

Za Crnu Goru:

20 eura

na žiro račun
510-4741-76
Crnogorska komercijalna
banka

Za Hrvatsku:

200 kuna

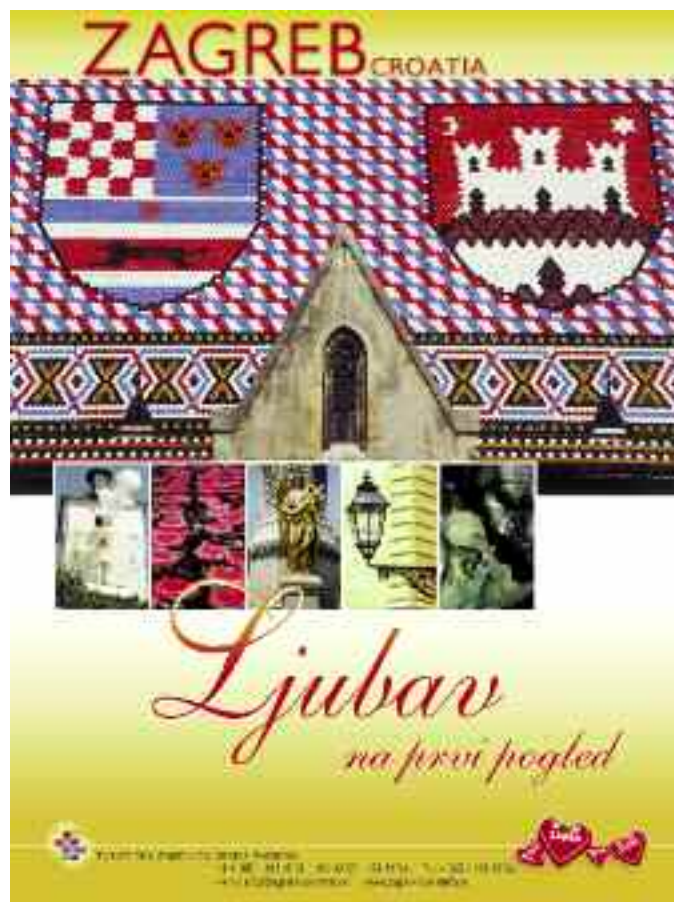
na kunski račun
23600001101667657,
Zagrebačka banka d.d.,
Poslovnica Dubrovnik
Vukovarska 7,
20 000 Dubrovnik

Za inozemstvo:

30 eura

Beneficiary 59 : /
ME25520042000000104966
(Acc. No-IBAN)
Hrvatski građansko društvo Crne
Gore, Zimski bazen Kotor Account
with 57a: HBBAMEPG (HIPOTEKAR-
NA BANKA AD PODGORICA) Inter-
mediary 56a: DEUTDEFF (Deutsche
Bank ag Frankfurt) EUR, USD

Ovu narudžbenicu i kopiju uplatnice pošaljite na adresu izdavača:
Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Zatvoreni bazen Škaljari, 85330 Kotor, Crna Gora
Pretplatiti se možete i u Uredu HGDCG u Kotoru

NAŠ DOM JE NAŠA BUDUĆNOST.

JE PRVI STAMBIENI KREDIT.

DEKUPACIJA KREDITA NA STOLU, HESNA ZA PRVI NEPOHILJ.

JOŠ Povoljniji uvjeti odobrenja i kreditiranja.

ZAJED STO ŽELIM ODGOVORITI SVOM BUDUĆNOSTI.

PRVI KREDIT

PRIVREDNA BANKA ZAGREB

Prvi kredit u Zagrebu

www.prvi.hr

Zamisli želju...

- Potrošački kredit
- Gotovinski kredit do **20.000€**
- Sprint kredit
- Kredit za kupovinu automobila
- Kredit za penzionere i studente
- Kredit za pomoć do **25.000€**
- Kredit za adaptaciju i izgradnju

Ovo nije magija, već...

FER KREDITI

HIPOTEKARNA BANKA

Vama posvećena

INA predstavlja nova EURO V goriva:

motorni benzin EUROSUPER BS 95
motorni benzin EUROSUPER BS 98
dizelsko gorivo EURODIESEL BS

INA CRNA GORA d.o.o. PODGORICA
Podgorica - 18 JULA 33, 81000 Podgorica

tel: +382 20 218 302
+382 20 218 303
+382 20 218 803

fax: +382 20 218 804

e-mail: inacg_podgorica@t-com.me

INA CRNA GORA d.o.o. TIVAT
Durmidran-Mrčevac, 85320 Tivat

tel: +382 32 66 03 15
fax: +382 32 67 11 42

www.inacg.me

INA CRNA GORA